

63. évf., 2009. IX. 17., ára 50 dinár

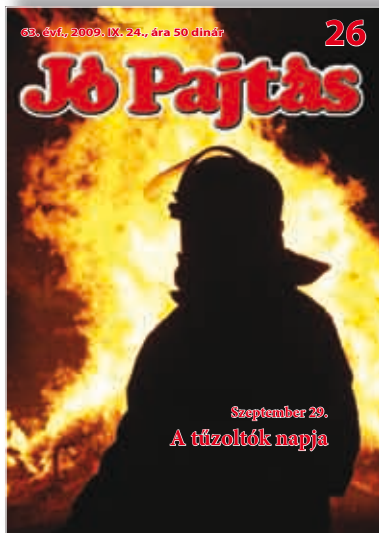
25

Jó Pajtás

Szeptember 21.

A magyar dráma napja

(A budapesti Nemzeti Színház)

A jövő heti
Jó Pajtás címlapja
és posztere

A múlt hétfőn kaptuk lencsevégre a gombosi Mária-lányokat Doroszlón, a Szentkútnál tartott búcsún. E szép hagyomány ápolói név szerint: Smit Lilla, Bogyo Noémi, Hajnal Henrietta, Bogyo Xénia és Hajnal Yvette.

99 centes esküvő 9 párnak 2009. 9. 9-én

Fíllérékért, pontosabban 99 centért rendezett esküvői ceremóniát 9 kaliforniai párnak az amerikai „99 centes” bolthálózat 2009. 9. 9-én. Az esküvő után a házaspárok 99 dollár 99 centet is kézhez kaptak, mielőtt egy meg nem nevezett „nevezetes romantikus Los Angeles-i” helyszínen folytatták volna az ünneplést.

A szeptember 9-én 9 font, 9 uncia (4330 gramm) súllyal születő gyermekek számára 999 dollár, 99 centet ajánlott fel az üzletlánc. Az 1982-ben alapított „99 centes” bolthálózatnak Kaliforniában, Nevadában, Arizonában és Texasban több mint 250 üzlete van, amelyekben minden terméket kevesebb mint egy dollárért árulnak.

Ha én lennék az iskolaigazgató

Nemrég olvastam a Magyar Szó mellékletében, a Napsugárban Deliő Mia bácsfeketehegyi tanuló Ha én lennék az iskolaigazgató című fogalmazását, melyben leírja, hogy milyen fontos, hogy a gyerekek szeressenek iskolába járni. Az igazgató meg a gyerekek kapcsolatáról is ír. Anélkül nincs együttműködés, és nem lehet új dolgokat bevezetni.

„Én a diáksparlament tagjaként tényleg azt tartom legfontosabbnak, hogy az igazgató és a diákok közeli kapcsolatban legyenek. Ennek érdekében minden héten vagy havonta nyílt irodanapot tartanék. Ilyenkor bármelyik tanuló bejöhetne, és közölhetné ötleteit és panaszait az iskolarendszerrel kapcsolatban. Ez arra lenne jó, hogy az iskola ügyeibe némileg a diákok is beleszólhatnának. Ezáltal olyan újításokat lehetne bevezetni, amelyek mindenkinek megfelelnek, és a panaszokra is megoldást lehetne találni....” – írja a fogalmazásában.

Továbbá elmondja, mi mindent tenne, ha iskolagazgató lenne:

„Nagyon haragszom az iskola rongálásáért. Az az iskola, amelybe jelenleg járok, egy nagyon szép épület, és sok dolog van benne, mégis vannak, akik ezt nem becsülik meg. Az ilyen tanulókat, akik rongálni mernek, szigorúan megbüntetném. Közmunkára fognám őket, hogy felfogják, hogy milyen nehéz egy iskolát tisztán és szépen tartani. Például egy szombati napon nekik kéne az iskola körül felszedni az összes szemetet, vagy pedig megmosni öt tanterem összes ablakát. Ilyen kimerítő büntetés után biztosan többet nem viselkednének vandálok módjára.”

Hogy mit tennének az óbecsei Petőfi Sándor-iskola tanulói, ha iskolaigazgatók lennének, elmondják Szűcs Budai Engelbert magyartanár nyolcadikos tanítványai: **Szőkő Tamás, Zombori Árpád, Kiss Tamás, Horvát**

Barbara, Barta Enikő, Gálfi Tamás, Balog Anikő és Horvát Szilvia.

Sz.Tamás sportvetélkedőket, kvízeket szervezne a diákok részére.

– Hetente szerveznék, foci- és pingpongversenyeket – mondja Tamás –, hogy a tehetséges tanulók bemutatkozhasanak. Minden tanár a saját tantárgyával kapcsolatban vetélkedőket rendezne. A legkedvesebb tantárgyából, például földrajzból egy-egy tanult hely szokásairól...

– Én meg az iskola környékét tetetném rendbe – kapcsolódik a beszélgetésbe Árpád –, hogy a tanulók örömmel jöjjenek ide, és jól érezzék magukat. Az udvarra szemeteseket rakatnék, a kinti padokat följújtatnám. Megkövetelném a tanároktól, hogy a tananyagot játékosan adják elő, mert akkor a diákok jobban odafigyelnek. Digitális táblát szereltetnék föl minden osztályba. Így a tanulók örömmel mennének a szaktantermekbe.

– A kémia szaktantermet korszerűen szereltetném föl – kezd a mesélésbe a K. Tamás –, hogy minél több kísérletet végezhesenek, mert azt szeretik a gyerekek, s amit kedvelnek, azt meg is jegyzik. Én minden kabinetbe számítógépet vennék, s töriből bigiből, főciből a tananyaggal kapcsolatos filmeket lehetne vetíteni. A tanulók örömmel mennének oda, ahol modern eszközök vannak. Bigiórán boncolni is lehetne, így közelről megismerhetnék az egyes állatokat. Szigorú igazgató lennék, megkövetelném, hogy a diákok tanuljanak. Meglepetésszerűen mennék be az órákra, s megfigyelném, jól dolgozik-e a tanár, tanul-e a gyerekek.

– Nekem is tetszik az, hogy a diákok játékosan tanuljanak – szól közbe Barbara –, mert akkor hamarabb megjegyzik a tanultakat. Ügyelnék arra, hogy itt jól érezzék magukat: zene szólna nemcsak a folyosókon, hanem az

udvaron is. A nyolcadikosok lennének a zene-felelősök.

– Otthonossá tenném az iskolát – jegyzi meg Enikő –, mert kies környezetben mindenki jól érzi magát. Virágokat ültetnék. Szép padokat vásárolnánk, s aki összefirkálná, megbüntetném, mégpedig úgy, hogy egy hétig mosatnám vele a padokat minden osztályban. Újításokat vezetnék be. Például, ha töriből valamelyik korról tanulnának, akkor korhű ruhában jönnének a gyerekek iskolába. Reneszánsz kori ruhát öltenének, ha Mátyás királyról lenne szó.

– Utazni is szeretnek a gyerekek – magyarázza G. Tamás –, s ha főciből Olaszországról tanulnának, akkor hétvégén Olaszországba mennének kirándulni, hogy lássák élőben is azt az országot. Meg a csoportmunkát is kedvelik a diákok, s megkövetelném, hogy havonta öt órán csoportmunkával dolgozzanak a tanárok. Ezt le is ellenőrizném.

– Nem lennék szigorú igazgató – jelenti ki Anikő –, inkább barátságos, kedves. Együttműködnék a gyerekekkel. Szünetekben odamennék hozzájuk, elbeszélgetnék velük, megkérdezném, mi a problémájuk.... Szép szóval többet el lehet érni.

– Én sem lennék szigorú – mondja Szilvia –, még az órákat is lecsökkenteném 30 percesekre. Annyi idő alatt is meg lehet tanulni a tananyagot, ha akarják. Így hosszabb lenne a szünet, s én is elbeszélgetnék a tanulókkal. Megkövetelném a tanároktól, hogy órán tanítsák meg a tananyagot, ne kelljen otthon olyan sokat tanulni.

Ennyi fért ide a leendő igazgatók vallomásából. Októberben a gyermekhéten lehet, hogy közülük választanak diákigazgatót. Ígérem, arról is beszámolok.

Koncz Erzsébet

Ökosarok

Kís Nikolett

Szabadkán az idei Interetno Fesztivál gyerekeknek szánt programja új tartalommal bővült, mely az Ökosarok elnevezést kapta. Mint már a neve is sejteti, a foglalkozások a környezetvédelmet helyezik a középpontba, mely napjainkban egyre fontosabb szerepet kap, ugyanakkor abból kiindulva, hogy a fiataloké a jövő, tudatosítani kell bennük, hogy ők tehetnek a legtöbbet a környezet megóvásáért. Az Ökosarokban játékos feladatokon keresztül lehetett megtanulni a szelektív szemétygyűjtés hasznosságát és módját, illetve az újrahasznosítható hulladékok típusait, és persze különféle ajándékokra lehetett váltani a sikeresen megoldott feladatért kapott kártyákat. A fesztiválról az idén sem maradhatott le az Aranykapu Játszóház, mely természetesen az idén is tárt kapukkal várta a fiatalokat, ahol ismét kipróbálhatták a kézműves foglalkozásokat.

Hogy mennyire volt hasznos és szórakoztató az Aranykapu csücskében berendezett Ökosarok, arról a résztvevő gyerekek tudtak a legtöbbet mesélni. Erről olvashattok most.

– Először vagyok itt, de nekem nagyon tetszik. Szeretnék jövőre is jönni, mert sok érdekes program van, az Ökosarokban többek között puzzle-t kellett kirakni, máskor papírgombócokat dobáltunk a szemeteskosarakba. Én fontosnak tartom, hogy a gyerekek megtanulják, hogy ne dobálják szét a szemetet, és vigyázzanak a környezetre. Szerintem jó ötlet volt az Ökosarok. Minden foglalkozást kipróbáltam, csináltunk bábu-kat, karkötőket, de az agyagozás tetszett a legjobban. Agyagból készítettem egy vázát és egy hamutartót is, mindkettő jól sikerült. Szerintem nagyon szép dolgok készültek, másoké is jó lett, és amit itt megcsinálunk, azt haza is vihetjük. Jó lenne, ha minden délután lennének ilyen programok a város-

Dzsemasztagity Nikolett

ban – mondta **Leo Marcikić**, a Jovan Mikić iskola negyedikes tanulója.

Kís Nikolett a Kizúr István-iskolába jár, most hatodikos. Elmondása szerint ő is nagyon jól érezte magát az Interetno Fesztiválon, sok újat tanult a szemétygyűjtésről, és a kreatív programokon is szívesen vett részt.

– Gyöngyöt fűztünk, volt üvegfestés, agyagozás és arcfestés is. Valószínűleg én is festetek majd az arcomra egy pillangót. Mindent kipróbáltam, és minden nagyon tetszik, a gyöngyfűzérem különösen jól sikerült. Az Ökosarokban nagyon sokat tanultam, hogy a papírt, a műanyagot és az üveget külön kell gyűjteni és eldobni.

Leo Marcikić

Lőrinc Rebeka

Tanulás közben pedig jót szórakoztunk, barátkoztunk. Szerintem így sokkal könnyebb megtanulni ezeket a dolgokat, és fontos is felhívni a gyerekek figyelmét a környezetvédelemre.

Lőrinc Rebeka a Majsai úti iskola tanulója, most kezdte a hatodik osztályt. Szerinte érdekes és szórakoztató programok vannak, amit mi sem bizonyít jobban, mint hogy harmadik éve vesz részt a fesztiválon.

– Tulajdonképpen minden tetszett, talán a játszóház kínálta a legtöbb és legérdekesebb programot. Részt vettem az üvegfestésben, zacskóból babát készítettem, és persze az Ökosarokban is voltam. Jó dolog, hogy a gyerekeket környezetvédelemre tanítják, és szerintem fontos is. Sokat hallottam itt a hulladékok szelektív gyűjtéséről, hogy például a papírt külön gyűjtjük. Ezután biztosan jobban odafigyelek rá. A szüleimnek is meséltem róla, szerintem rá lehet majd venni őket, hogy otthon külön gyűjtsük össze a különféle hulladékokat – vélte Rebeka.

– Tavaly voltam először az Interetno Fesztiválon, és már akkor is nagyon tetszett – tudtuk meg **Dzsemasztagity Nikolettától**, az Október 10.-iskola ötödikes tanulójától. – Több foglalkozáson is részt vettem, a gyöngyfűzésen, az üvegfestésen, de a babkészítésről sajnos lemaradtam. Nagyon tetszik az Ökosarok is. Olyan dolgokat is megtanultunk, amiről az iskolában nem sokat hallottunk. Fontos, hogy a gyerekek megtanulják megővni a környezetüket, mert így hamar elpusztul a Föld. Néhányan tényleg odafigyelnek a környezetre, más gyerekek pedig egyáltalán nem vigyáznak. Fontos rávenni őket, hogy óvják a környezetet, de nem mindenkire lehet hatni. Én néha rászólok másokra, hogy ne szemeteljenek. Lehet, hogy ez segít.

Sztojánovity Livia

Búcsúzás a megújulásért (2.)

Az őszi madárvonulás a vizek mentén is sok érdekes megfigyelésre nyújt lehetőséget. Az éppen leeresztett, sekély vizű halastavakon különböző parti madarak keresgélnek, de láthatunk ott szürke gémekeket, nagy és kis kócsagokat, míg a már iszappal fedett, szárazra került részeken gyakran már vonuláshoz készülődő fekete gólyák állodogálnak.

A feltöltött halastavak gátjáról, valamint a Balaton, a Fertő- vagy a Velencei-tó partjáról különböző récéket, vöcsköket, sárgaréceket pillanthatunk meg. A récék nyugalmi ruhájukat viselik, ezért meghatározásuk valamivel nehezebb, és többnyire így érkeznek észak felől a hozzánk látogató, átvonuló parti madarak is. A cankóknál érdemes a hangokra figyelni, mert jó néhány faj kiáltása annyira jellegzetes, hogy akkor is felismerhető, ha a madarat nem sikerül megpillantanunk.

A kultúrtáj jelenlegi arculatát az ember alakította ki. A rétek, a legelők, a szántók, a kisebb-nagyobb fa- és bokorcsoportok vagy a tanyák mégis számos állatnak kínálnak élőhelyet. A növényi szervesanyag-termelésért döntően a különböző pázsítfűfajok felelősek. Legnagyobb részük, a terjedelmes, összefonódott gyökérzet, a felszín alatt rejtőzik. A pázsítfűfélék biomaszájának földfelszín feletti része csupán 30 százalék, a többi a talajban van. A füves területek jellemző madara a mezei pacsirta. Időszakunkban énekét már nem hallhatjuk. A vonuláshoz készülődő, lépteink elől felvágódó madarak csak rövid hívogatójukat hallatják. Felrepülésük jól látni a szélső faroktollak fehérségét.

A réteken és legelőkön mindenütt előforduló mezei pocok a kultúrtáj emlőseinek legsikeresebb képviselője. Mostani gyakoriságát az emberi tevékenységnek köszönheti. A termesztett növények egész évben bőséges táplálékot kínálnak számára, az általában négyévenként beköszöntő túlszaporodások (gradációk) idején a legelők, a lucernatárolók és a felszedett répa-földek szinte mozogni

látszanak a rengeteg, ilyenkor nappal is aktív, lyuktól lyukig cikázó rágcsálóktól.

A gradációt messziről jelzi a ragadozók megjelenése. Néha tucatnyi egerészölyv, vörös vércse, nagy őrgébics, menyét, éjszaka baglyok, róka és görény igyekeznek kihasználni a bőséges táplálék nyújtotta lehetőséget. Azonban bármennyien jönnek is össze, ahhoz túl kevesen vannak, hogy a gradációt letörjék. A fölös számú pockokkal stresszes állapotok és járványok végeznek. De nem tétlenkedik az ember közelségét kerülő gúzüegér sem. Ősszel növényi maradványokkal, kukoricaszemekkel bélelt kupacokat hord tanyája közelébe.

A kultúrtáj apró emlősei részére búvóhelyet is az ember teremt az őszi és téli időszakban. Régebben gyakran segítették rágcsálókat fogni egy barátomnak, aki kigyóit és aligátorait etette velük. A földeken hagyott kukoricakéve-kupacokat raktuk át, és az utolsó kéve alatt megbúvó mezei pockokat és erdei egeret kézzel kaptuk el. Megfigyeltem közben, hogy az erdei és a törpeegerek otthonosan berendezkedtek: kukoricalevélből csinos fészkeket készítettek maguknak a kévek között. A téli havazások után a nyomokból láttuk azt is, hogy a rókák és a menyétek is rájöttek, érdemes a kukoricaszár-kupacok körül zsákmányt keresni.

Molnárgörény

A kultúrtáj ősszel is látható lakója a fokozottan védett tűzok, továbbá a fácán, a fogoly, a szarka, a dolmányos varjú vagy éppen a molnárgörény. Az őszi mező felett már csapatokban repülnek a tarka tollú tengelicék és a kenderikék, de láthatunk vegyes csapatokat is, amelyekben az előbbiekhöz zöldikék, mezei verebek vagy az északról érkezett fenyőpintyek csatlakoznak.

Az októberi erdő ezerszínű lombzatával festők ecsetjére kínálkozó látványt nyújt. Erdemes felvenni a földről egy lehullott tölgylevelet, és próbáljuk összesíteni a rajta levő pasztellszínek finom változatainak számát. Más színeket találunk az erek mentén és megint másokat a karéjok szegélyein. Októberben azonban nemcsak a tölgylevelek hullanak, hanem potyog az érett makk is. Kopog az erdő, az ott élő állatok – vaddisznók, szarvasok és erdei egerek – nagy örömére.

A szajkók néha szinte légihidat alkotva hordják a makkot, torokzacskójuk duzzadt az oda gyűjtött hat-nyolc terméstől. Néha kilométerekre repülnek zsákmányukkal, ahol a makkokat egyenként gondosan elültetik. Ezeket a helyeket azután télen csodálatos érzéssel akár a hó alatt is megtaláljuk. A tölgyfák alatt is találunk mindig apró magoncokat, ezeket azonban a följük boruló és árnyékot adó nagy fák majd mindig elnyomják, és rövidesen el is pusztulnak.

Ha azonban a szajkó egy tisztáson vagy az erdő szélén túl ültette el a makkot, annak már nagy esélye van arra, hogy növekedésnek induljon, karógyökeret eresszen, és idővel fává váljon belőle. A tölgy nagyon hosszú életű, több száz, de akár ezeréves is lehet. Egyszer azonban mégis élete végéhez ér, kiszárad, elkorhad, ágai sorra letöredeznek, végül humusszá válik. A körforgás véget ért, de újra is kezdődik. A fa a talajból nőtt ki, és oda tért vissza, de makkjai valahol készek arra, hogy fává növekedjenek.

Sch. E.

Fekete gólya

Mezei pocok

Mezei pacsirta

A gepárddal is szembeszáll

Olyan csúnya, hogy már szinte szép. Ez a különös jellemzés ötlük az ember eszébe, ha alaposabban szemügyre veszi a varacskos disznót, ezt a groteszk megjelenésű, afrikai emlőst. Az állat leginkább hatalmas, ék alakú fejével kelti fel a figyelmet, amelynek mindkét oldalán varacskokat, azaz szemölcszerű kidudorodásokat visel. Alsó és felső állkapcsában jókora agyarak találhatók; a hím agyara mindig nagyobb és jobban hátrahajló, mint a nőstényé.

A varacskos disznó a szavannák, a füves puszták lakója. Vállmagassága 60–70 centiméter körüli, és a hímek súlya akár a száz kilogrammot is elérheti. A nőstények 50–80 kilósak. Színe a szürke többféle árnyalatából áll össze. Már, ha van szőre, mert az idősebb példányok gyakran szinte teljesen kopaszok.

A feje tetejétől sajátos sörény húzódik végig a hátán, olykor egészen a csípőtájáig. Ha az állat izgatottá válik, felmeresztí ezt a szőrzetet. Farka közepesen hosszú és szőrtelen, csupán a végén található egy fekete bojt. A fark a disznók kommunikációjában játszik fontos szerepet: ezzel tájékoztatják egymást hollétükről, meneküléskor pedig zászlóként feltartják, mintegy stoptáblát mutatva az

őket üldöző ellenségnek. Igen figyelemreméltó a varacskos disznó orra is, amely a táplálékszerzésben nyújt hasznos segítséget. Az állat étrendjét ugyanis gyökerek, gumók, fűfélék és kisebb állatok alkotják, amelyeket jobbra a föld alól ás ki. Agyarai és orra segítségével vidáman turkál, és a földben, hogy hozzájusson a finom falatokhoz. Ilyenkor mellső lábaival térdre ereszkedik.

A varacskos disznó föld alatti üregeket választ lakhelyül. Gyakran más fajok járataiba vackolja be magát, és ha szükséges, méretes agyaraival kibővíti az alagutakat. Előfordult, hogy szálláshelyén lefele csüngő, alvó denevéreket figyeltek meg.

A disznó számára létfontosságú a víz. Gyakran iszik, emellett pedig sokat dagonyázik, hogy megszabaduljon az élősködőktől. Ezek az ivó- és fürdőhelyeken szigorú rangsor alakul ki az egyes csoportok között. Jelentős vízigénye miatt a varacskos disznó a száraz, sivatagos területeken nem él meg. Ettől eltekintve rendkívül szívós és bátor állat, nem lehet egykönnyen ráijeszteni. Az esetek többségében bátran szembeszáll ellenségével, és elszántan védi saját és kicsinyei életét. Ha mégis a menekülést választja, akkor hihetetlen sebességgel föld alatti üregéhez rohan, majd villámgyorsan megfordul, és betol a biztonságot nyújtó menedékbe. Mindig orral kifelé helyezkedik el, hogy szükség esetén elhárítsa a földfelszínről érkező betolakodókat.

A bátor jószág kisebb családi csoportokban él, mivel az idősebb egyedek szeretnek a fiatalok társaságában időzni. A koca az élete árán is megvédi malacait. Ha kell, a szülők még a gepárdal is szembeszállnak. Amíg a hím elüldözi a nagymacskát, a malackák szorosan a mamájukhoz bújva keresnek védelmet.

Fél az elefánt az egértől?

Igen sokszor lehet hallani, hogy az elefánt fél az egértől. Meg is indokolják, hogy miért. Attól fél, hogy a kis egér befurakodik az ormányába, és megakadályozza lélegzését, esetleg megsérti az orrjáratok érzékeny belső részét. Az állatkertekben és cirkuszokban tartott elefántok viselkedése azonban semmivel sem támasztja alá ezt a hiedelmet. Sőt, gyakran láttak már egereket futkosni az elefántistállóban, néha egészen közel az ormányosokhoz, a hatalmas állatok azonban rájuk sem hederítettek. Az igazság az, hogy az elefánt meglehetősen vaksi, s így lehet, hogy bizonyos távolságról meg sem látja az egeret.

A bika meg a vörös posztó

Mélyen bevésődött az emberek agyába, hogy a vörös szín megvadítja a bikát, és azonnali támadásra készíteti. Nem is lenne tökéletes a bikaviadal a matadorok rikító vörös köpenye nélkül, melyet meglegetnek a dühöngő ellenfelük orra előtt. Az állatokat tanulmányozó tudósok azonban megcáfolták ezt a hiedelmet. Bebizonyították, hogy a bika nem tudja megkülönböztetni a színeket. Több kísérletet végeztek, s meggyőződtek róla, hogy a bika ugyanúgy reagál a fehér posztóra, mint a vörösre. A köpeny lengetése ingerli a bikát támadásra, nem a vörös szín.

Tilos őket visszaengedni!

A rendelet az allochton (nem őshonos) halakra vonatkozik, attól függetlenül, hogy terjeszkedve vagy átgondolatlan halasítások révén kerültek vizeinkbe

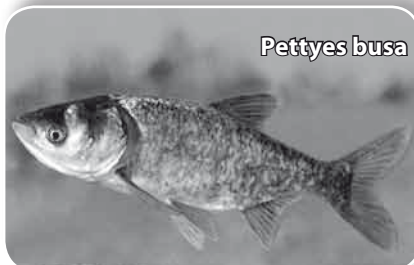
Ezüstkárász

Naphal

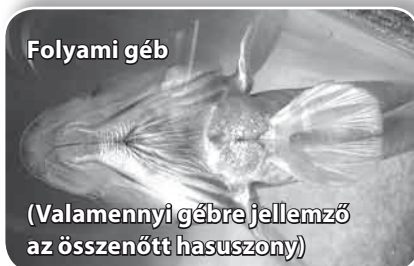
Fehér busa

Pettyes busa

Pisztrángsügér

Folyami géb

(Valamennyi gébre jellemző az összenőtt hasuszony)

Fehér amur

Amurgéb

Gyöngyös razbóra

Tűhal

Ez a rendelet mindkét törpeharcsafélére (igen, kettő is van belőlük), az ezüstkárászra, a naphalra, a pisztrángsügérre, a gyöngyös-razbórára, az amurgébre, a fehér amurra, a fehér busára, a pettyes busára, valamennyi gébre (négy tömeges és két gyéren előforduló faj), valamint a tűhalra vonatkozik.

A rendelet nem szól arról, mi a teendő, ha ilyeneket fogunk, csupán kimondja, hogy tilos visszaengedni őket. Ugyanakkor azt is tudni kell, hogy ezen halak zsákmányolására nem vonatkozik sem méret-, sem mennyiségkorlátozás, és nem védi őket fajlagos tilalmi idő. Tehát bármikor, bármekkorát és bármennyit zsákmányolhatunk belőlük.

Buzás Mihály

Vizeinkben számos olyan halfaj él, amely mesterséges módon került tájainkra. Érkezésük módjai igencsak különbözőek. A törpeharcsáról azt hitték, hogy nagyra, öt kilónál is nagyobb nő; a naphalat (zöldkárász, színes kárász, tengeri kárász, napkárász...) akvarisztikai célokból hozták Európába; az ezüstkárász (babuska, babuna, melez...) telepítésének indokoltságáról, és érkezésének módjáról továbbra is cikkezik

a szakirodalom; a busákat és a fehér amurt sajátságos értendjük miatt telepítették; jó néhány faj pedig úgy került ide, hogy másik hal állományában vegyült el, és potyautas-ként érkezett. Aztán vannak olyan fajok is, amelyek teherszállító uszályok ballasztvizében utaztak ide... Bárhogyan is érkeztek, valamennyiről idővel bebizonyosodott, hogy őshonos halállományunknak kárára vannak. Ezért tilos őket visszaengedni!

Ricsi és a ponty

Ezt a pontyot még apu fogta, de nemsokára én is fogok ekkorát. Meg nagyobbbat is!

Küldjétek...

- **Élménybeszámolót** (Érkeznek már, de kell még!)
- **Ilyen halat fogtam!** (Képpel, leírással, helymegjelöléssel...)
- **Milyen halat fogtam?** (Képpel, leírással, a halszakértőknek feltett kérdéssel...)
- **Bemutatom horgászhelyemet, horgászvizemet**
- **Lefényképeztem!** (Fotóitokat legjobb fotósaink fogják értékelni.)

• Van egy kérdésem!

Írásaitokat (névvel, címmel... ellátva) lapunk címére

Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1.,
21000 Novi Sad

küldjétek.

E-mail címünk

jopajtas.bum@magyarszo.com

Jó fogást!

Ezen a napon történt • Ezen a napon történt • Ezen a napon történt •

Szeptember 17.

Ma Zsófia, Ildikó, Róbert, Ludmilla, Ferenc, Lámber, Palóma, Emánuel napja van.

Zsófia

Görög eredetű név. Jelentése: bölcsesség.

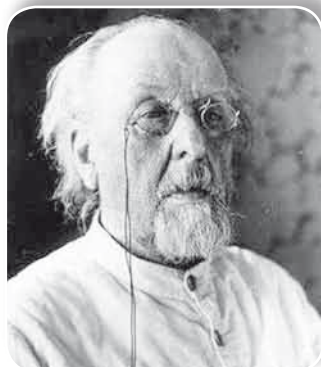
Róbert

Germán eredetű név. Jelentése: fényes, hírnév, dicsőség.

1844 (165 éve történt)

Megszületett Puskás Tivadar, Európa első telefonközpontjának megalkotója, a telefonhírmondó feltalálója.

1857 (152 éve történt)

Megszületett Konsztantyin Eduardovics Ciolokovszkij orosz fizikus, a korszerű rakéatechnika elméletének megalapozója, az űrhajózás alapelveinek első megfogalmazója.

1983 (26 éve történt)

Vanessa Williams színésznő, énekesnő lett az első fekete bőrű szépségkirálynő Amerikában.

Szeptember 18.

Ma Diána, József, Ambrus, Metód, Richárd, Rikarda napja van.

Diána

Római mitológiai név, a Hold, a szülész és a vadászat szűz istennőjének, a görög Artemisz megfelelőjének a neve. Jelentése: ragyogó, erdők, vadászat, fény, szülész istennője.

József

Héber eredetű bibliai név. Jelentése: Isten tegyen a most született gyermekhez, Jahve gyarapítson. Magyarországon a 18. századtól kezdve a leggyakoribb férfinév közé tartozott. Ehhez hozzájárult Szent József akkoriban megnövekedett tisztelete, amely a 19. század második felében tetőzött, amikor is IX. Pius pápa a római katolikus egyház védőszentjének nyilvánította őt. Az 1970-es évektől kezdve egyre veszít a népszerűségéből, de még igen gyakori.

1905. szeptember 18. (104 éve történt)

Stockholmban megszületett Greta Garbo (eredeti nevén: Greta Lovisa Gustafsson) svéd színésznő. Húszévesen aratta első sikerét egy divatos regény adaptációjában, majd Németországba, utána Amerikába ment. Először némafilmekben szerepelt, később hollywoodi sztár lett. A Garbo művésznévét vette fel, és egy magas nyakú pulóverférlére is átruházta. Ezt a ruhadarabot előszeretettel

hordta, mivel előnyösen kiemelte arcának szépségét. Az európai közönség rajongott érte. Az isteni jelzőt ragasztották rá, mert megközelíthetetlen és elérhetetlen volt, még a filmvilág pletykái sem értek el hozzá. Harminchat éves korában hagyott fel a filmezéssel, barátnőjével élt elvonultan a világtól, elrejtőzve a fotóriporterek elől. Az utókor így csak ifjú szépségére emlékezhet. Szerepeiből: Anna Karenina, Walewska grófnő, Ninocska.

1970 (39 éve történt)

Meghalt Jimi Hendrix amerikai bluesgitáros, énekes, szerző.

Szeptember 19.

Ma Vilhelmina, Tódor, Alfréd, Mária, Szabolcs, Emília, Tivadar, Jónás, Vilma, Szilárda, Palóma, Sebő napja van.

Vilhelmina

Latin, germán, német eredetű név, a Vilhelma továbbképzése. Jelentése: erős akaratú, védelmező.

Szabolcs

Magyar eredetű név, Árpád fejedelem unokaöccsének és egyben utódjának, a második magyar nagyfejedelemnek a neve volt. Jelentése: nyest.

1802 (207 éve történt)

Megszületett Kossuth Lajos államférfi, politikus.

1957 (52 éve történt)

Az USA Nevadában végrehajtotta az első föld alatti kísérleti atomrobbantást.

Szeptember 20.

Ma Friderika, Fülöp, Frida, Euszták, Fausztina, Filippa, Zsuzsanna napja van.

Friderika

Német eredetű név, a Friedrich férfinév latinított alakjának a női párja. Jelentése: béke hatalom.

Euszták

Görög, latin eredetű név. Jelentése: dús kalászu, termékeny.

1992. szeptember 20. (17 éve történt)

A takarítás világnapja. 1992-ben az ENSZ Környezetvédelmi programja (UNEP) szeptember 20-ra meghirdette a takarítási világnapot, amelynek célja a világméretű nagytakarítás. Jelszava: „Gondolkodj világméreteken, és cselekedj otthon.” Az akció Ausztráliából indult, ahol 1989-től szervezik az országos nagytakarítási napját.

1519 (490 éve történt)

Elindult világkörüli útjára Magellán Ferdinánd, eredeti nevén Fernao de Magalhaes portugál felfedező, a Csendes-óceán névadója.

Szeptember 21.

Ma Máté, Mirella, Ildikó, Jónás, Ifigénia, Maura, Míra napja van.

Mirella

Latin, olasz eredetű név, a Míra olasz becéző továbbképzése. Jelentése: csodálatos.

Jónás

Héber eredetű bibliai név. Jelentése: galamb.

1984. szeptember 21. (25 éve történt)

A magyar dráma ünnepe: a Magyar Írók Szövetségének kezdeményezésére 1984-től minden évben szeptember 21-én ünneplik a magyar dráma napját, Madách Imre: Az ember tragédiája című drámája 1883. szeptember 21-i ősbemutatójának tiszteletére. Célja felhívni a figyelmet a magyar drámairodalom értékeinek jobb megismertetésére és az írók ösztönzése újabb alkotások létrehozására (lásd fedőlapunkat).

1791 (218 éve történt)

Megszületett Sárvár-felsővidéki gróf Széchenyi István (Bécs, 1791. szeptember 21. – Döbling, 1860. április 8.) politikus, író, a „legnagyobb magyar”, a nemzeti liberális reformmozgalom kezdeményezője.

Szeptember 22.

Ma Móric, Ottó, Tamás, Mór, Emerita napja van.

Móric

Latin eredetű név, a Mauritius névből származik, ez pedig a Maurus továbbképzése. Jelentése: mór, szerencsén.

Tamás

A héber eredetű bibliai név, a Teomo névből származik. Jelentése: iker. A görögök Thomasz formában vették át, jelentése: csodálatos.

1791 (218 éve történt)

Megszületett Michael Faraday angol kémikus és kísérleti fizikus, az elektromos mező fogalmának megalkotója.

1827 (182 éve történt)

Joseph Smith amerikai vallásalapító megalapította a mormon egyházat, az „Utolsó Napok Szentjei”-nek (mormonok) első elnöke lett.

Szeptember 23.

Ma Tekla, Ildikó, Ilona, Ila, Lina, Líviusz, Telma napja van.

Tekla

Görög eredetű név. Jelentése: Isten dicsősége.

Ilona

A Heléna régi magyarosodott alakváltozata. Magyarországon a középkor óta gyakori. Elterjedésében a kereszténység, a homéroszi történetet feldolgozó középkori Trója-regény Szép Ilonája, valamint a 16. századi széphistória Árgirus királyfiról és Tündér Ilonáról szóló alkotás játszott szerepet. A magyar névforma használatos a német, szlovák, cseh, finn névadásban is.

1846 (163 éve történt)

Johann Gottfried Galle csillagász Urbain Jean Joseph Le Verrier precíz matematikai számításai segítségével felfedezte a Neptunusz bolygót.

1914. szeptember 23. (95 éve történt)

Kishegyesen megszületett Csépe Imre költő, író, a vajdasági magyar irodalom egyik kiemelkedő alakja (elh.: Szabadka, 1972. máj. 18.). 1945 előtt béres, kanász, kubikus, iskolaszolga, gyári munkás volt. 1946-ban a jugoszlávai Magyar Szó c. napilap munkatársa lett. Östehetségként jelentkezett az irodalmi életben az 1930-as években; írásait a Kalangya, majd a Híd c. folyóiratok közzélték. 1956-tól a Magyar Szó szabadkai munkatársa volt. Kötetben először a vajdasági írók antológiáiban mutatkozott be. Verseiben a két világháború közötti szegényparaszt életéről, lelkiütről adott hiteles vallomást. Esztétikailag egyenetlen lírájában a részletek képvilága és tényanyaga figyelemre méltó. Elbeszéléseket és regényeket is írt; témájuk a szegényparaszti élet. Fordul a szél (Újvidék, 1965) c. önéletrajzi regényében a két világháború közti vajdasági paraszti életet ábrázolta naturalis hűséggel. Szülőhelyén évente irodalmi és kulturális program keretében emlékeznek meg róla. Főbb művei: Üzen a föld (versek, Szabadka, 1949); Májusi mezőkön (versek, Újvidék, 1952); Tarsiznyás emberek (novellák, Szabadka, 1957); Fehér csönd (elb., Újvidék, 1959); Termő porban (versek, Újvidék, 1961); Alkonyatban (novellák, Szabadka, 1962); Fordul a szél (r., Újvidék, 1965); Mezei dolgok (elb., Újvidék, 1973); Határdomb (vallomások, Szabadka, 1973).

Aki elsőként körülhajózta a Földet

Magellán Ferdinánd (portugálul: Fernão de Magalhães, feltehetőleg Porto, 1480 – Fülöp-szigetek, 1521. április 27.) portugál felfedező, a Csendes-óceán névadója. Annyit tudni róla, hogy 1480 körül született, valószínűleg Portóban. Családjá a nemesség negyedik fokán állt, így saját címet viselhetett és beléphetett a királyi udvarba. Kora ifjúságában állítólag Leonora királynő apródjaként szolgált. Az 1505-ös hadjáratban, mint egyszerű sobres-aliente, azaz harcos szerepelt. Ezek voltak a tanulóévei: vitorlát vont be, szivattyúzott, harcolt, részt vett az erődök építésében, árut hordott. Mindenben részt vett, így mindent megtanult a hajózás fortélyáról.

1506. március 16-án, Cannanorénál a tizenegy hajóból álló portugál flottát kétszáz muszlim megtámadta, arra számítva, hogy felkészületlenül éri az európaiakat, de sikerült visszaverni a támadást, mindössze nyolc embert veszítettek. Ez a győzelem biztosította a portugálok uralmát az indiai partokon. Magellán is megsérült, és Afrikába szállították. Ottlétéről kevés információ áll rendelkezésre, de valószínű, hogy egy ideig Sofalában tartózkodott, majd 1507 nyarán visszatért Lisszabonba.

1509-ben Magellán ott volt azon az öt hajóból álló flottán, amely Malakkára (a mai Szingapúr) indult. A malájok kelepcebe próbálták csalni a portugálokat, de azoknak sikerült az utolsó pillanatban megmenekülniük. Garcia de Susa kapitány legmegbízhatóbb embereként Magellánnak kulcsszerepe volt a megmenekülésben. Öt esztendő szolgálat után, 1510-ben tisztis rangra emelték. Ezt követően öt évet töltött látszólagos semmittevéssel. A déli tengeren hajózó kormányosokat, kapitányokat kérdezett ki; a Tesoariában, Mánuel király titkos levéltárában végigkutatatta a szigorúan őrzött portolanikat (parti térképeket), és a legutóbbi braziliai expedíció hajózási naplóit. Barátságot kötött Ruy Faleiróval, a földrajz elméleti szakértőjével, akit mint kartográfust és asztronómust a legnagyobb tekintélynek tartottak. Mindezt miért? Ez idő tájt sokan keresték Panama környékén az átjárót a Csendes-óceánra. Kolumbusz azzal indult negyedik expedíciójára, hogy Indián keresztül tér haza. Amerigo Vespucci azért vizsgálta végig Amerika déli partvidékét, hogy elérje a fűszerszigeteket. Hernán Cortés negyedik útja előtt megígérte Károly császárnak, hogy Panama környékén megkeresi az átjárót a Csendes-óceánra. Cortes és Cabot egész a Jeges-tengerig hajózott fel, Joan de Solis pedig végig a La Plata folyamon. Mindezt hiába tették. Az átjáró megtalálása, a távol-keleti fűszerszigetek keletről való elérése volt Magellán álma is.

Magellán Ferdinánd

Juan de Aranda, mint magánember tovább foglalkozott vele. Kicsikarta számukra a kihallgatást Károly király előtt. Magellán ügye a koronatanácsban eleinte rosszul állt. Faleiro előadta számításait, miszerint a fűszerszigetek a pápa által meghatározott határvonalon belül esnek, azaz Spanyolország birtokai, nem pedig Portugáliáé. (Faleiro számításai később teljesen tévesnek bizonyultak: alaposan alábecsülte a Csendes-óceán méreteit. Húsz évvel később bebizonyították, hogy minden feltevése hamis volt, mert a fűszerszigetek mégis portugál birtokhoz tartoztak.)

Magellán előadta, hogy Faleiróval tudnak a nyugati átjáró pontos helyéről, és hogy hajlandóak ezt a spanyol koronának adni, ha egy flottát bocsátanak a rendelkezésükre. Váratlanul éppen Kolumbusz egykori adáz ellensége, Fonseca bíbornok állt Magellán pártjára, így a koronatanács elfogadta Magellán tervét, biztosítva ezzel V. Károly és a spanyol korona támogatását. Magellán minden kívánságát elfogadták, 1518. március 22-én aláírták a Capitulationt, a végérvényes szerződélyesebb pártfogójának, az egyébként ingadozó és befolyásolható császár egész életében ez egyetlen esetben mutatott hűséget egy nagy gondolat iránt.

A Magellán-szoros térképe

Portugália diplomáciai úton és szabotázs-szal is megpróbálta megakadályozni Magellán expedícióját, és bár egész Sevilla, sőt Spanyolország is ellenségesen méregette a portugál emigránst, V. Károly támogatásával keresztülvitte tervét. Az öt hajóból – Trinidad, San Antonio, Concepcion, Victoria, Santiago – álló flotta 1519. szeptember 20-án, kedden, hajnalhasadáskor hagyta el a spanyol partokat.

Az alacsony termetű, santa Magellán mosolyogni nem tudott, rideg volt és barátságtalan – nem csoda, hogy spanyol tisztjei gyűlölték. Merev módon, rövid pórásra fogta kapitányait, és feltétlen engedelmességet követelt tőlük anélkül, hogy bármit is közölt volna velük terveiből. Mikor a San Antonio kapitánya, Juan de Cartagena három napra minden kommunikációt beszüntetett vele, az első adandó alkalommal lefogatta és rab-ságba vetette.

November 29-én elérték a brazil partokat, majd 1520. január 10-én a mai Montevideót, a La Plata hatalmas torkolatát a 40. szélességi foknál, ahol Magellán az átjárót sejtette. Tizenöt napot töltöttek el hiábavaló kereséssel. Magellán ekkor már tudta, hogy Martinus Behhaim térképe hamis. A part mentén haladtak dél felé, minden kis öblöt alaposan átvizsgáltak. Két hónap alatt jutot-tak el Port San Julianig. A legénység nyugtalankodni kezdett, a spanyol kapitányok pedig elégedetlen szemlélték a növekvő elégedetlenkedést. Március 31-én zárt öböl-höz értek, és Magellán itt, San Julianban, a 49. szélességi fok alatt téli szállást rendezett be. A bor- és kenyéradagot lecsökkentette, tovább böszítve a legénységet. (Ez később döntő lépésnek bizonyult, ugyanis keve-sebb étellel nem tudtak volna átkelni a Csendes-óceánon.)

Magellán flottája 4-5 hónapot töltött az öbölben. Ahogy a téli viharok enyhültek, a Santiago felfedezőútra indult, de balszeren-

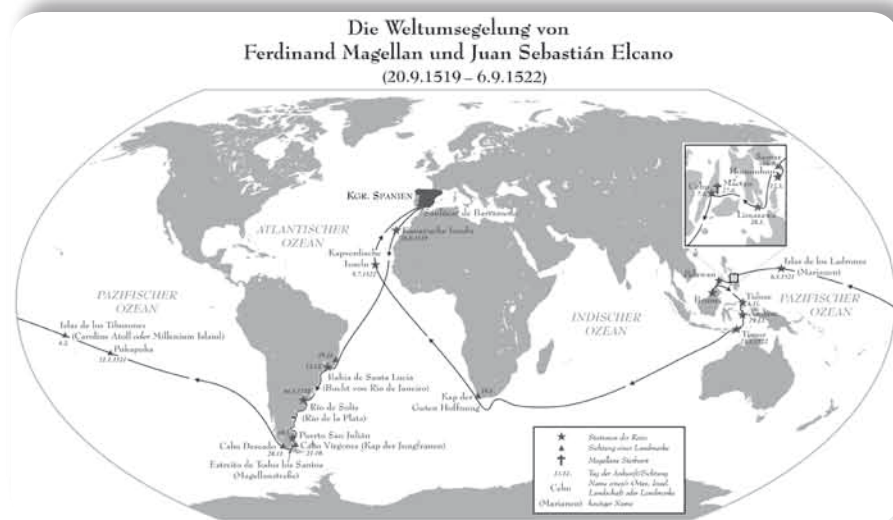
A Tűzföld – mai műholdfelvételen

csésen sziklának csapódott, és elsüllyedt. Augusztus 18-án hagyták maguk mögött a San Julian-öblöt. Magellán kétnapi hajózás után, 1520. augusztus 20-án újabb két hónapi téli pihenést rendelt el. A sors fintora, hogy 300 napi hajózás után, alig két napra a céltól állt meg. 1520. október 21-én értek egy fehér sziklafokhoz, amelyről a kormányosok egyöntetűen állították, hogy ez csak egy, a norvég fjordokhoz hasonló mély bevágás, de Magellán ragaszkodott hozzá, hogy ezt az öblöt is alaposan bejárják. A következő expedíciókban tucatszám pusztultak el a hajók, Magellán mégis baj nélkül áthajózott a szoroson. Nem sietett, egy teljes hónapot szánt az alapos kutatásra, minden ágat gondosan átvizsgált. Itt kérte ki először Magellán kapitányai véleményét: elégedjenek-e meg ezzel az eredménnyel, vagy hajózzanak-e egészen a fűszerszigetekig? Magellán utoljára osztotta szét flottáját, elindultak az utolsó felderítő útra, és egyik csónakja megtalálta az átjárót a Csendes-óceánra. Legnagyobb hajója, a San Antonio azonban nem tért vissza a keresésből, megszökött. A San Antonio, mint a legnagyobb élelmiszerkészletet szállító hajó elvesztése súlyos csapás volt, készleteik végzetesen megcsappantak.

1520. november 28-án felszedték a horgonyt és kifutottak a sosem járt új tengerre, a Csendes-óceánra.

Kolumbusz harminchárom napig volt úton, és már egy héttel a kikötés előtt vízben úszó fadarabok és madarak tudatták vele, hogy szárazföldre közelít. Ezzel szemben Magellán még száz nap után sem látta szárazföldnek a nyomát. Faleiro számításai a távolságokról megdőltek, Magellán azt hitte, hogy már rég elhagyta Japánt, holott még csak a Csendes-óceán harmadánál járt. A tengerészek még azokat az ökörbőr szíjakat is megették, amibe a vitorlaállványokat foglalták. A friss, vitamindús élelem hiánya miatt kitört a skorbut, tizenkilencen haltak éhen, a megmaradt legénység egytizede. 1521. március 6-án érték el az első szigetet, és március 17-én már biztosan tudták, hogy révbe értek. Magellán számítása szerint a Molukki-szigeteknek kellett volna lenniük, de valójában 10 fokkal eltértek északra, így a tévedés újabb felfedezéshez vezetett: teljesen ismeretlen szigetekre bukkantak, a Fülöp-szigetekre. Magellán tettének érdemi része befejezést nyert, bebizonyította, hogy a Föld gömbölyű.

Mivel Magellánnak nem volt elég embere, hogy megbízottakat hagyjon hátra, ezért minden sziget fejedelmével szövetséget kötött, keresztet és császári zászlót hagyott hátra. Magellán sosem nyúlt erőszakhoz, az új tartományok bekebelezését barátsággal és szerződésekkel érte el. A törzsfőnököknek

Magellán útja egy német nyelvű térképen

tett ígéreteit mind betartotta. Vasfegyelmet tartott, de sosem kegyetlenkedett. 1521. április 11-én Humabon rádza és családja is keresztény hitre tért. A királyné – négyszáz esztendővel megelőzve európai nőtársait – már ekkor pirosította ajkait és festette körmeit. Magellánt átjárta a biztonság vallásos érzése, és ez a hit lett a veszte. Lehetetlen volt, hogy minden kis szigetet egyenként hódoltasson be, így Humabon katolikus nagyfőnököt akarta az összes többi főnök uralkodójává tenni. Katonai segítséget ajánlott neki a kis Maktan-sziget Silapulapu nevű rádzsájával szemben. Magellán pompás alkalomnak látta egy kis példaadásra, habár sem Humabon, sem kapitányai nem lelkesedtek az ötletért. Könnyelműen csak hatvan embert vitt magával a büntetőakcióra, pedig vihetett volna akár százötvenet is. Be akarta bizonyítani, hogy egy spanyol száz bennszülöttelel is felér. A hatvan ember nem lett volna kevés Silapulapu ezerötszáz harcosa ellen, hiszen Cortez és Pizarro is négy-ötszáz emberrel győzött le százezer fős hadseregeket, ám a bozotos tengerpart Magellán ellen fordult.

1521. április 26-án partra szálltak Maktan szigetén, de a térdig érő vízben kiszolgáltatottá váltak a parton várakozó lándzsás bennszülötteknek, ilyen távolságból muskéták tüze sem ütötte át a fapajzsokat. Magellán megsebesült, és a bennszülöttek lemészárolták. Ugyancsak nyolc embert vesztettek, de sebezhetetlenségük mítosza – ami Cortez és Pizarro sikerének titka volt – oda lett. Ahogy később Cook kapitány, úgy Magellán is szigetlakókkal folytatott küzdelemben vesztette életét.

A fehérék kudarcát látva Cebu királya cselt vetett, hogy megszerezze a spanyol hajókat. Ünnepségre hívta a tisztet, és a huszonkilenc partra szállt európaiat lemészárolták vagy foglyul ejtették. A hajókon maradtak inkább gyorsan elhajóztak, mintsem hogy váltságdíjat fizessenek fogságba esett társaikért.

A Sevillában tengerre szállt 265 emberből már csak 115-en maradtak, legénység hiányá-

ban a Concepciót kénytelen voltak felgyújtani és hátrahagyni. Képzett hajósok nélkül vakon tapogatózva haladtak a szigetek között, és kalózkodásba kezdtek. Végül egy kirabolt bárkán Ternatéből származó foglyot ejtettek, aki ismerte a fűszerszigetekig vezető utat. 1521. november 8-án kötöttek ki Tidore szigetén. A sziget törzsfőnöke elismerte a spanyol király fennhatóságát, és ellátta őket minden: fűszerrel, arannyal, élelemmel. Megállás nélkül kellett megkerülniük a Jóreménység-fokot. 1522. február 13-án hagyták maguk mögött Timor szigetét 26 tonna fűszerrel megrakottan. Öthavi élelmet raktak a hajóra, de só hiányában a hús rothadásnak indult és csak rizsük maradt. Újra kitört a skorbut.

Itt, a Zöld-foki szigeteknél tette Pigafetta korszakalkotó felfedezését: a pontos naplójuk szerinti szerda helyett csütörtök volt a szigetek, így kiderült, hogy a Föld forgását követve időt nyerhet az ember. Ez a felfedezés meglepte és fellelkesítette az egész művelt, humanista világot.

1522. szeptember 4-én megpillantották Cap Vicentét, és szeptember 6-án, ahol a Guadalquivir San Lucar de Barrameda mellett a tengerbe torkollik, partot értek. Útjuk véget ért. A San Antonio áruói, akik annak idején hazafias tettel tértek haza, először megrémültek. Csak akkor nyugodtak meg, mikor kiderült, hogy Magellán halott, és hogy Juan Sebastián Elcano a kapitány. Ő maga is a Magellán ellen zendülők között volt annak idején, és most ő aratott le minden dicsőséget. Elcano átadott minden irományt a királyi udvarnak, de egyetlen sort sem, ami Magellán keze jegyét viselte volna. (Egyedül a Trinidad portugál kézre jutása révén maradt fent egyetlenegy, Magellán által aláírt okmány.) A Magellán által vezetett hajónapló eltűnt.

Magellán végrendeletéből egyetlen pontot sem teljesítettek, amit a Capitulacion-ban kiharcolt, abból semmi sem lett. Felesége és két apró fia meghaltak az utazás három éve alatt, vérrokona nem maradt.

RÜGYFAKADÁS

Csend

*Most a csend a barátom.
Meg se szólalok, és ő
Mégis tudja, mit érzek.*

Szanka Blanka, 7. osztály, Kis Ferenc-iskola, Szilágyi

Rosie Rushton: Sophie (Könyvismertető)

Ha egy könyv megtetszik, akármilyen hosszú, pár nap alatt elolvasom. Ezzel a könyvvel is így voltam. Egy könyvesboltban vettem. A könyvet Rosie Rushton írta 1977-ben. Szabó Mária fordította le magyar nyelvre 2002-ben. A Ciceró Könyvtudó Kiadó gondozásában jelent meg Budapesten. A Tök jó könyvek sorozatba tartozik, de ennek még több alsorozata van. Nekem például még három könyvem van ebből a sorozatból, ezek az Amíg együtt a csapat, a Tinibálvány és a Neveletlen hercegnő naplója 1. című.

A történet egy Sophie nevű tinilányról szól. Mint a legtöbb 14 éves lánynak, neki is vannak problémái: az anyukájával, a barátnőjével, a fiúkkal... Egyedül él a kereskedésben dolgozó anyjával. A szülei elváltak. Az apja Afrikában dolgozik. Szegény és árva gyerekeken segít. Ezért Sophie kimondhatatlanul tiszteli őt. Az anyukájával nagyon sokat veszekszik. A lány haragszik is rá, mert elhanyagolja, és csak a munkájával foglalkozik. Ha pedig éppen figyel rá, akkor is csak kritizálja.

„Ja, és szívem, tenned kéne végre valamit a hajaddal!” (9. oldal, Sophie megpróbálja elviselni az anyját c. fejezet) Az anyján kívül van egy lány az iskolában, akivel ki nem állhatják egymást. Ez is sok gondot okoz neki. Szerencsére az Amy nevű barátnője sokat segít neki ebben. Persze milyen gondja lehet még egy tininek? Hát a fiúk... Megismerkedik egy Tony nevű sráccal, akire eleinte barátként tekint. De amikor az anyja rákérdez, hogy mi van közte és Tony közt, rájön, hogy több, mint barátság: „Ekkor hirtelen rájött, hogy noha valóban ez a helyzet, kezdti azt kívánni, bárcsak lenne valami. Ami totál neveltséges. És mégis.” (125. oldal, Love Story c. fejezet) Sophie legnagyobb öröme, a fiú viszonzza az érzéseit. Igaz, hogy a lány meglepődik, de nagyon boldog.

Ekkor jön haza az apja Afrikából, és felajánlja Sophienak, hogy költözzön hozzá. A lány már nehezen viseli el az anyját, úgyhogy beleegyezik. Az anyja féltékeny. Amikor Sophie egy nap hazaér az iskolából, sírni látja őt. Borzasztóan megijed, mert még sosem látta így. Odaszalad hozzá és átöleli.

„Talán az üzlet? Gondjaid vannak? Megígérem, hogy ezután spórolni fogok!
– Az üzlettel nincs semmi baj. Csak... nem bírom ki!
– Mit?

– Azt, hogy elveszítelek – hüppögte az anyja. – Hogy az apádhoz költözz, és ne itt lakj. Fogalmam sincs, hogy leszek meg nélküled...” (152. oldal, Utcai balhé c. fejezet) Vajon hogy dönt Sophie? Az apjához költözik, aki csak azért szeretne a lányával lakni, hogy ne legyen egyedül? Vagy belátja, hogy az anyja mégis szereti őt?

Azoknak ajánlom a könyvet, akik kedvelik az ilyen jellegű történeteket, és hasonló problémáik vannak, mint Sophienak, mert megoldást találhatnak rájuk.

Gellér Ágnes, 8. osztály, Petőfi Sándor-iskola, Doroszló

Modern mese A komputer fogságában

Volt egyszer egy szegény fiú.

Egyet gondolt, elindult szerencsét próbálni. Tarisznyájába hamuban sült pogácsát tett, és a mobiltelefonját. Ahogy ment, mendégelt, egy palotához ért, ahol egy bánatos király és egy gyönyörű leány élt. Azért volt bánatos a király, mert a lánya a komputer fogságába került. Kihirdette, aki megmenti, feleségül veheti. Sok királyfi, vitéz próbálkozott, de egyiknek sem sikerült. A fiú azt gondolta, hogy ő szerencsét próbál. Felhívta a barátait a telefonján, menjenek a palotához. Mikor odaértek, a királylány ablaka alatt elkezdtek játszani, és hangosan nevetgélteni. A kíváncsi királylány fölállt a komputer elől. A szegény fiú lehívta labdázni. A leány olyan jól érezte magát, hogy el is felejtett visszamenni a számítógéphez. Lett is nagy öröm a palotában. Nem sokára megtartották a lakodalmat.

Most is élnek, ha meg nem haltak, s ha nem vezették be az internetet.

Oláh Andrea, 5. osztály, Hunyadi János-iskola, Csantavér

Tarka kecske

Hol volt, hol nem volt, de valahol mégis volt egyszer egy tarka kecske. Olyan haszontalan, hogy bármennyit adott neki enni a gazdája, mindig éhes maradt. Egész nap mekegett. Elhatározta a gazdája, hogy túlad rajta. Elvitte a vásárra, de sajnos nem akadt vevő, mert ott is csak mekegett. Így hát mégis haza kellett vinnie. A tarka kecske biztos még ma is mekeg, ha a gazdája meg nem nyúzta.

Molnár Márk, 5. osztály, József Attila-iskola, Bácskertes

Az ősz

*Fa hullatja koronáját,
süni veti puha ágját.
Itt van az ősz, megérkezett,
hoz sok vihart, esőt, szelet.*

*Kezdődik az iskola,
indulnak a gyerekek.
Cipelik a nehéz táskát,
benne a szép könyveket.*

Surányi Bettina, 5. osztály, Kis Ferenc-iskola, Orom

A csodák világa

Élt egyszer messze a hegyeken túl egy királyfi, akit Szőlőszemnek hívtak. Édesapja, az öreg király besoroztatta őt a legkedvesebb hajóskapitányához matróznak. Egy viharos napon, mikor úton voltak a tengeren, egy kalózhajó támadt rájuk.

– Elő az ágyúkkal! – kiáltott a kapitány.

A királyfi azonnal továbbította az üzenetet a tüzéreknek, akik menten cselekedtek. A két hajó már elég közel ért egymáshoz. Mindkét fél elsütötte az ágyút. A kalózhajó felől érkezett ágyúgolyók átszaggatták a kapitány hajójának oldalát, és az egyik eltalálta Szőlőszem királyfit. A herceg érezte, hogy megsérült, így becsukta a szemét, de mikor kinyitotta, egy virágokkal teli kertben találta magát. Egy öregember jött felé. Felségitette és azt kérdezte:

– Ki vagy te legény? Hogy kerülsz ide?
– A nevem Szőlőszem királyfi. Hát maga?
– Én Merlin vagyok. Aztán te tudod-e, hogy hol jársz most?
– Nem én – válaszolta a királyfi.
– Ez itt a csodák országa.

Miután elbeszélgettek, bementek a Merlin nevű öregúr házába, amely a kert végében állt. Szőlőszem evett, ivott, majd később nyugovóra tért. Ám Merlin az öreg varázsló volt, ezért a királyfit álmában elvarázsolta. Másnap, amikor Szőlőszem felébredt, egy nagy várkastély bejárati kapuja előtt találta magát. Felkelt. Hamarosan meglátott két arra bandukoló katonát. Elbújt az egyik nagy szikla mögé, és kihallgatta a beszélgetésüket.

– Az az ostoba Éva hercegnő csak úgy belesétált a csapdánkba.
– Bizony. Valdek nagyúr a várbörtönbe záratta, és holnap hajnalban kivégzik.

Ennek hallatán a herceg nagyon feldühödött. Meglátott a kastély falán egy alacsony ablakot, és besurrant rajta. A legközelebb lévő lépcsősoron felment a legmagasabb toronyba, ahol egy szűk cellában meglátta a szépséges hercegnőt. Odament hozzá.

– Te vagy Éva?
– Igen, én vagyok.

A hercegnőnek nagyon megtetszett a királyfi, a királyfinak is a hercegnő, de nem sokáig tartott az örvendezés, ugyanis az ajtóban megjelent Valdek.

– Lám csak, lám! Soha nem juttok ki innen.

A herceg gondolkodás nélkül előrántotta a fegyverét, és ártalmatlanná tette Valdeket.

A varázsló nyomban ott termett, és így szólt:

– Kiálltad a bátorság próbáját!

Tapsolt egyet, és Szőlőszem a hercegnővel együtt édesapja palotájába roppent. Megtartották a lakodalmat, sok gyermekük született.

Máig is élnek, ha meg nem haltak.

Búcsú Ákos, 5. osztály, Cseh Károly-iskola, Ada

Fejel Tóth Dániel adai tanuló rajza

Levél Harry Potternek

Topolya, 2009. III. 9.

Kedves Harry!

Leveledet megkaptam, aminek határtalanul örültem. Mivel van egy kis időm, válaszolok rá.

Utolsó találkozásunk, a tábor óta nagyon sokat gondolok Rád. Felejthetetlen számomra az a sok szép együtt töltött nap a Varázslatok Táborában. Örülök, hogy megismertük egymást. Tudom, hogy szeretsz kviddicsezni, és boldog vagyok, hogy engem is megtanítottál erre a nagyszerű játékra. Úgy gondoltam, Topolyán is csinálhatnánk egy kividdicspályát, és megtaníthatnánk a gyerekeket erre a játékra. Mesélted, hogy nem szeretsz otthon, ha eljönne hozzám, csinálhatnánk bármit, amit csak akarsz. Mit szólsz hozzá? Játshatnánk, beszélgethetnénk, és megtaníthatnál a varázslatok fortélyaira. Remélem, ráérsz, mert már türelmetlenül várom a találkozást.

Ha lehet, sürgősen válaszolj! Várlak szeretettel!

Üdv.: Albert

Ui.: Vigyázz, a bagoly csíp!

Kiskároly Albert, 5. osztály, Csáki Lajos-iskola Topolya

Az egri várvédők között (Fogalmazás)

Engem Szilvásinének hívnak. Övegyasszony vagyok. A fiamat, két lányomat és a férjemet megölték a törökök.

Egy nap elnyargaltam barna lovamon Eger várába. Dobó a szakácsnőkhöz sorolt be. A törökök már özönlöttek a vár felé. Egy alkalommal két ágyúgolyó is becsapódott a konyhába. Sikoltva szaladtunk ki onnan. Összetört sok evőeszköz. Hála istennek, senki sem sérült meg komolyabban. Mindennap imádkoztunk a mindenhatóhoz, hogy mentse meg minket a kegyetlen haláltól. Egyik éjjel nem tudtam aludni, ezért felmentem a később Bolyky-bástányak elnevezett helyre, és figyeltem az ellenséget. Aztán feljött Dobó is, és együtt néztük őket. Éppen a magasságos Allahjukhoz imádkoztak. Majd Dobó megkérdezte:

– Maga miért van itt kiinn, ilyen későn?

Meglepődve válaszoltam neki:

– Csak a törököket figyeltem, mert nem szállt rá a szememre az álom. Majd lefutottam a lépcsőn a szobámba. Hajnalban már sütöttem a cipókat, mikor meghaltam: „Allah, Allah!”

Bumm, bumm, bumm! Hallatszott az ágyúk csattogása. A falakat célozták. A robbanásoktól kivet a hideg. Jól összebarátkoztam Balgohnéval. Minden délután felmentem hozzá, hogy megtudjam, ki halt meg, és ki sebesült meg. Tőle hallottam, hogy a híres Bornemissza Gergely, aki hétéves korában megmentette a magyar rabokat a fogságból, most itt harcol. A felesége, Éva és kislánya Jancsi pedig Sopronban izgulnak érte. A következő nap délutánján nagymise volt az udvarban. Mindenki a legdiszesebb ruhájában jelent meg. A szertartást Mekksey tartotta. Ezután megkezdődött a nagy ostrom. Csattogtak a kardok, dühöregtek az ágyúk. Mindenfelől hullottak a halottak, jajgattak a sérültek. Az ágyúkat egyszer a törökök, egyszer a magyarok sütötték el. A borbélyoknak sok dolguk akadt. Be kellett varrniuk és timsózniuk a sebeket. Végül már az asszonyok is harcoltak. Nekem egy ellenséges katona kardja jutott. Ott feküdt a vértócsában, és én gondoltam, hogy a fegyverére már nincs szüksége. Balogné is feljött a bástyára. A szemem láttára ölték meg őt. Felém jött egy magas, sovány török, de én akkorát suhintottam a fejére, hogy csak úgy csattant. Közben hátulról is meg akart támadni egy, de megmentett egy vasba öltözött vítez. Lehet, hogy Gergely életét is megmentette, mert felrakta a fejére a sisakját. En is lementem forró vízéért, de mire visszaértem, vége lett a harcnak. Kevés nő maradt életben, de én szerencsére a túlélők között voltam.

Az ostrom után visszamentem a falumba, de a házamban már nem volt semmi.

Varga Szimóna, 7. osztály, Kis Ferenc-iskola, Szilágyi

Bali Anita szabadkai tanuló rajza

RÜGYFAKADÁS

Naplemente a Vágóhídon (Gion Nándor: A kárókatona még nem jöttek vissza című regény alapján)

Csendes hely volt a Vágóhíd mindaddig, míg a gyerekek rajzoltak.

Miközben telt-múlt az idő, a nap kezdte megvilágítani a tetőt borító üvegcserepeket a nyugati oldalon. A gyerekek egyre izgatottabbak lettek. Élénk kacagás, beszélgetés hallatszott. Mikor a napkorong még jobban megvilágította a tetőt, és minden elkezdett vörösdönni, a gyerekek mászni kezdtek fel, a rozsdás kampókra, ahol egykor lemészárolt állatok húsa volt felakasztva. Másztak-másztak, míg fel nem értek a gerendákra, ahonnan közelebből figyelhették a naplementét az üvegcserepek alól. Mire felértek, a nap már vörösrősen izzott, a Vágóhíd falai is izzani kezdtek. Lángba borult a régi Vágóhíd, lángoltak a vörös falai, ami a lemészárolt állatok véréből lett vörös. A gyerekek úgy érezték és látták, mintha körülöttük minden parázslana és égne. Ahogy a fényes nap a cserepeken keresztül a falra világított, hirtelen olyan érzése támadt mindenkinek, mintha a rajzok életre kelnének, és mozognának a kárókatona, az „ötlábú” bikák és a csödörök, miközben fehéren csillognak. Ilyenkor a gyerekek torkuk szakadtából üvölni kezdtek. Számukra ez nagyon jó érzés volt, mert kiengedhették magukból a jó és rossz érzéseket egyaránt, így fel tudtak szabadulni.

Szerintem a gyerekek a Vágóhídon való rajzolás után a naplementét szerették a legjobban.

Szeles Emese, 7. osztály, Hunyadi János-iskola, Csantavér

Mátyás, az igazságos

1473-at írunk. Nyár van. A pórnép aratásra készül. Én szerencsémre megmenekültem a nehéz jobbágyorsztól, mivel férjüröm, Palkó kocsmáros.

Visegrádtól nem messze, itt a Duna-parton áll a mi fogadónk. Olyan egyszerű útszéli csárda ez, ahol nagyon sok erre járó megfordul. Legtöbben a jó borunk és a kemencében sült pogácsánk miatt térnek be. Nekem, mint kocsmárosnak mindennapi teendőm, hogy befűtsek a kemencébe, bedagasszam a pogácsát, küsssem, és a betérőket kiszolgáljam. Férjüröm meg csak fogadja a vendégeket, és gyűjtögeti az ezüsttallérokat a nagy kötényébe. Be kell vallanom, nagyon a fogáshoz veri a garast, s ezért gyakran be is csapja a vendégeket, főleg azokat, akik már jól fölöntöttek a garatra. No meg aztán gazduram is szeret inni meg mulatni!

– Panna, lelkem, nézd meg, ki döngeti ilyen erőlyesen a kocsmajaítót! – szölt az uram a minap.

Ki is mentem, s hát az ajtóban egy koldus állt. Nagyon ágrólszakadt volt szegény, ez már a gúnyáján is látszott.

– Kocsmárosné – szölt hozzám –, nagyon szomjas vagyok. Egy kis kancsó pincehideg vörösbort jól oltaná a szomjamat.

Nem volt időm válaszolni, meg különben is a magamfajta asszonyságnak nincs beleszólása az ura szavába, már Palkó uram is az ajtóban állt.

– Takarodj innen, mert mindjárt rád uszítom a kópákat! Majd hogy még neked adjak bort, hideg víz sem érdemelsz! – kiabált a koldusra.

Az istenadta csak állt, de amikor látta, hogy kivel van dolga, megköszönte a szívélyes vendéglátást és tovament.

– Nem kellett volna így elküldeni, férjüröm, ezt a szegény embert!

– No de, hékás, majd az ilyenfajta fejéjén parancsol nekem!

Szó nélkül elsomfordáltam a konyhába.

Telt-múlt az idő, s egy pár nap múlva mondja ám gazduram:

– Panna lelkem, szépen öltözz föl, vedd magadra a legszebb ruhád, kontyodra a legdiszesebb főkötőt, mert azt beszélük, hogy erre jár királyunk, Mátyás!

– Ugyan mán, hogy gondolja kend! Éppen majd a mi kis szerény hajlékunkba tér be királyi méltósága – legyintettem, és folytattam a napi teendőket.

Másnap zajos lódobogás és harsonák hallatszottak a Salamon-torony irányából.

– Jön a király a kíséretével! Asszony, kapd össze magad, mindjárt itt lesz a leghíresebb vendég – szaladgált le-föl a férjüröm.

Mire rendbe szedtem magam, már meg is érkezett a híres sereg. Az élén maga a király, akit most látunk először, hát a korona, az aranyszálal szözt palást, a drágakövekkel díszített kard mindent elárul.

Volt is terül asztalkám a kocsmánkban! A legények hordószámra hordták fel a jobbnál jobb borokat a pincéből. A főurak jókat mulattak, de a király csak csendesen ült a főasztalnál.

– Kocsmáros, a legjobb bort a legnagyobb hordóban ide – kérte öfelsége.

Gurították is rögvést a legények a százakós tölgryfahordót. S láss csodát! Királyunk ledobta magáról drága ruháit, s a boroshordóba áztatta őket.

– Ígyál, királyi gúnya! Ebben a házban csak te vagy az úr! – és kiharancsolta a vendégsereget a kocsmánkba.

Szó nélkül néztem gazduramra, aki nem tudta, hogy mi történik. Nem ismerte fel az álruhában bekopogtató koldust, aki maga volt Mátyás király.

Olajos Teodóra, 7. osztály, Petőfi Sándor-iskola, Újvidék

RÜGYFAKADÁS

A tők legendája Egy szegény öregemberről szól ez a történet, meg az ő szerencséjéről

Egy nap fegyveres, páncélos katonák robbantak be az öreg házába, és megfenyegették, hogyha nem ad nekik húst, elkobozzák a házát, birtokát és egész vagyonát. Az öreg ijedtében nem tudott mit mondani. A katonák egy levelet olvastak fel, melyben ez állt:

„Én, I. Lajos király megkérem a népemet, hogy ajándékozza nekem az összes húst, amit elraktározott, mert a királyné nem hajlandó mást enni, csak húst. Aki nem követi az utasításokat, elkobozom a házát, vagyonát és birtokát!”

Amikor az öreg meghallotta ezeket a szavakat, nem tehetett mást, odaadta a maradék húst. Mivel az öreg nem nagyon szerette a húskételeket, nem is bánta, hogy a hús kárba vészett. A többi embert azonban sajnálta, ezért elhatározta, hogy ez ellen tesz valamit.

Gondolkodott az öreg, gondolkodott, de mivel nem volt jó ötlete, elment a határba, hogy leszedje a paradicsomot.

Szedte az öreg, szedte, egyszer csak valami susogást hallott a kukoricásban. Egy gyerek volt az, el akart lopni valamit, mivel a családja éhezett. Az öreg megsajnálta, és elengedte a gyereket azzal a valamivel. Na, az öreg se habozott sokat, ő is hazavitt egyet abból a valamiből. Amikor hazaért, félbevágta azt a nagy zöldséget, és távta maradt a szája. Az a zöldség nagyon hasonlított a húsrá.

Az öreg kiszedte a magokat, amit benne talált, és belerakta egy kis tálba. Gondolta, hogy jó lesz valamire. Elővette a nagy serpenyőjét, tüzet gyújtott, és megsütötte azt a nagy kerek valamit. Az öregnek annyira ízlett, hogy támadt egy remek ötlete. Elhatározta, hogy becsapja majd a királynét, hogy ez hús. Nem is habozott sokáig, elindult a királyi palota felé. Amikor odaért, az örök beengedték, mert már ők is megunták a királyné sopánkodását.

A királyné még aludt, ezért az öreg felöltöztött szakácsnak, és megsütötte az ismeretlen növényt. Ebéd tájt a királyné felébredt, és máris követelte az ebédet. Az öreg kivitte neki, és megvárta míg megeszi, hogy mit szól hozzá. A királynőnek annyira ízlett az új étel, hogy kért még belőle.

Amikor a királyné befejezte a lakmározást, odalépett az öreghez, és megkérdezte, hogy miféle csoda ez. Az öreg nem tudott mást mondani, csak azt, hogy tők. Később a királyné észrevette, hogy ez nem is hús, hanem egy zöldségfajta, és hogy egyúttal lehet enni a hússal. Ezért megbánta tettét, és visszaadta az elkobzott húst a népnek.

Az öreg örült, hogy segíthetett másokon, a királyné pedig belátta, hogy mekkora bünt követett el.

Hazaért az öreg, leült pihenni. Egyszer csak meglátta azt a kistányért, amelybe a magot rakta, és amelyet meghagyott. Gondolt egyet, elültette.

A következő évben a tőkök hatalmasra nőttek, az ember pedig meggazdagodott, mert árulta a tőköket.

Nem tudom, hogy igaz-e ez a történet, mesé, de abban szerintem egyetért velem mindenki, hogy az ember jól cselekedett, és hogy a tők egészségesebb, mint a hús.

Szóval: Aki nem hiszi, járjon utána.

Molnár Melinda, 8. osztály, Fejős Klára-iskola, Nagyikinda

Találkoztam a kis herceggel

Egyik este álmomban találkoztam a kis herceggel. Olyan volt, mint egy kis angyal: nagyon kedves és szerény.

Megmutatta a három kis vulkánját, amiket nap mint nap kipucolt. Még azt is, amelyik már rég kialudt. Azt gondolta, sosem lehet tudni... Három majomkenyérfa is volt a bolygócskán. Ezeket is gondosan gyomlálta, mert félt tőlük, ugyanis azt hallotta, ha a majomkenyérfa hatalmasra nőnek, szétrobbanthatják a bolygót.

Amikor a kis herceg megmutatta a rózsáját, szemem-szám távta maradt. Olyan szép volt, hogy ilyent még életemben nem láttam! Mikor mindent szemrevételeztem, kis barátom levitt a Földre. Meglátogattuk a rókát.

Aztán megnéztük a kutat is, amelyik a Szaharában megmentette a kis herceget és az írókat a kiszáradástól. Végül felmáztunk a nagy hegyre, és „visszhangosat” játszottunk.

De egy idő után nekem is hiányzott a családom, mint annak idején a kis hercegnek is a rózsája. Ezért hazarepített, aztán ő is hazament. Az álmom után úgy éreztem, a kis herceg lett a legjobb barátom. Nagyon remélem, hogy találkozom még vele.

Szél Ádám, 5. osztály, Moša Pijade-iskola, Pacsér

Füstbement terv

Az idén elhatároztam, hogy a május elsejét a barátaimmal töltöm.

Felülünk a hullámvasútra, a körhintára és a trambulínra. Sok édességet habzsolunk, és persze a vattacukrot sem hagyjuk ki. Utána eszünk egy nagy hamburgert. De reggel anyu azt mondta, hogy egy tanyára és nem Palicsra megyünk. Én nagyon elszomorodtam a hír hallatán. Amikor odaértünk, azért megörültem, mert sok régi barátommal találkoztam, és jót játszottunk.

A palicsi kirándulásunk füstbement terv maradt, de mindennek ellenére jól éreztem magam az idén május elsején.

Szentpéteri Dóra, 3. osztály, Kizúr István-iskola, Szabadka

Kedves Pajtások!

A tanév folyamán nagyon sok olyan írást kapok töletek, amelyben **olvasmányélményeiteket fogalmazátok meg nagyon változatos formában.**

Ezeket az írásokat elemezve állapítom meg újra és újra, hogy a könyv szeretetének, az olvasásnak köszönhetjük: a **figyelemfelkeltő könyvismertetőket, könyvajánlókat (az elmúlt tanévben Doroszlőről kaptam sokat), az író gondolatvilágára hangolódó, beleképzeléses fogalmazásokat (A csodák világa), a regényhős megszólítását levélben (Levél Harry Potternak), a cselekmény egy-egy szálának továbbkövetését gyakran szerepválalással (Az egri várvédők között)... Néha az író egy gondolata vagy művének címe cseng össze saját élményeitekkel (Füstbement terv). Aztán eljuttok arra a fokra, amikor az író elengedi a kezeteiket, és megalkotjátok a saját meséteket, verseteket, elbeszéléseket, így talán a jövődombeli prózáirókat és költőket tisztelhetem személyetekben.**

Lehet, hogy kissé előrefutottam, de a jelen és a közeljövő is szép reményekkel kecsegtet, ha könyvbarátok maradtok.

Üdvözléssel:

Tomán Mária

Tündérország királya voltam

Furcsaságok történtek Tündérországban. Én magam voltam az ország uralkodója, és nem tudtam, mitévő legyek.

Országomban mindenki boldog volt. Minden virág illatozott, szebbnél szebb színben pompáztak. Állandóan ragyogott a nap, a fákon fennhangon énekeltek a tündérpacsirták. Örömmel jártak iskolába a kis tündérek. A daliás tündéregények a hadseregbe jártak. Országomban mindig boldogság volt. Ennek ellenére, egyszer arra lettem figyelmes, hogy a fák valami okból feketednek. A napot pedig fekete felhők takarták el. Nem éreztem a virágok csodálatos illatát. Megijedtem. Elmentem a jó öreg varázslóhoz, és Tündérország jövőjéről érdeklődtem. Ő csak annyit mondott:

– Nem lesz jövője, ha nem lépsz közbe minél előbb, mert a hatalmat manók és koboldok veszik át, cselekedj! Rögvest kértem az összes katonát, hogy védje meg Tündérországot. Közben manók és koboldok támadtak. Már nem láttam magam előtt az udvari bolondomat, mert az egyik kobold ott cipelte a púpos hátán. A manó- és koboldkirályt én magam intéztem el, varangyos békává varázsoltam őket. Így már többé nem ártottak nekem. Virágos hadseregem is legyőzte az ellenséget, így újra visszatért országomba a boldogság.

Tanulságos, varázslatos háború volt. Megtanultam, hogy mindig résen kell állni. Minden picit, apró dologra oda kell figyelni. Sajnos nem tudhatjuk, hogy holnap mi vár ránk.

Vituska Sebestyén, 5. osztály, Hunyadi János-iskola, Csantavér

**Szentpéteri Dóra
szabadkai tanuló
rajza**

– **Dakota, meséld el nekünk a sztorit!**

– Coraline, akit én személyesítek meg, egy kislány. Egy napon otthonában egy titkos ajtót fedez fel, amely mögött saját életének egy másik változatát találja. Tehát óvatosan azokkal az ajtókkal! Coraline kalandokra vágyik, ám a dolgok nagyon összegabalyodnak. A „nagy utazás” veszélyessé válik, még az áfonya is el akarja csípni, de Coraline bátor, talpraesett, makacsul elszánt mindenre, latba veti minden ügyességét, megmozgatja a szomszédait, egy macskát is bevet annak érdekében, hogy megmentse a szüleit, a szellemgyerekeket, és végül hazatérjen. Tudod, az a helyzet, hogy gyerekként sokan akarják egy másik ember életét élni, a sajátjaikat a barátjuk szüleinek elcsereélni. Erre a gondolatra építette Neil Gaiman a könyvét. Neil regénye 2002-ben jelent meg, és azonnal begyűjtött néhány rangosabb elismerést, néhány év alatt harminc nyelvre fordították le, világhírnévre tett szert. Szóval – én, Coraline, betévedek egy másik világba, amely szakasztott mása az otthonomnak, csak minden vidámabb. De az álmvilág aztán eltűnik, és Coraline a rémségek cirkuszában találja magát...

– **Téged hétévesen fedezett fel magának az álmgyár, a Névem Sam című mozifilm után sztár lettél, mégpedig tinisztár. Megeresztetted Coraline szerepét?**

– Én tízévesen találkoztam először a film vázlataival, s most úgy érzem, hogy öt év alatt teljesen hozzámnőtt a karakter. Coraline kíváncsi, és ezt a tulajdonságát, ahogy felnő, sem veszíti el. Ez nagyon tetszik nekem benne. Szerintem mindketten bátrak és kalandvágyók vagyunk, ami pedig a legfontosabb, a családjunkért bármit megtennénk.

– **Melyik mozifilmekhez hasonlítható a Coraline?**

– Az Alice Csodaországban, Lewis Carrol klasszikusával az ifjúságban komoly nyomokat lehetett hagyni. Ugyanis kiderül, hogy Alice mesebeli világa sem olyan csodálatos. A Nim szigete című filmben az unatkozó gyerek varázsvilágba menekül. A színes világ mindenkit elkápráztatott. Az első szerelemtől a Híd Terabithia

MENŐ FEJEK

Coraline és a titkos ajtó

Neil Gaiman, a regény szerzője – ebből gyártották a filmet – azt üzeni nekünk: „Vannak ajtók, amelyek jobb, ha örökre zárva maradnak!” – Ez egy egyszerre varázslatos és rémséges mesedarab, leköröz néhány DreamWorks- és Pixar-animációt – Dakota Fanning téved el a színpompás álmvilágban, amely nem mindig az, aminek mutatja magát...

földjére című film szól. A rendező mindenkit megíratott ezzel az érzelmes mesével. Del Toro A faun labirintusa című alkotásával hódított... Tudod, gyerekfejjel eltévedni egy másik világban – nem semmi.

– **A Coraline esetében a látványon van a hangsúly?**

– A rendező, Henry Selick ugyanazokkal az emberekkel dolgozott, mint évekkel ezelőtt a Karácsonyi lidércnyomásban, így neki csak a 3D technikával kellett ismerkednie. Még a nyolcvanas években dolgozott egyszer egy 3D-es klippen, így szinte a kezdetektől csak ebben a formában tudta elképzelni a filmet. A Csillagporban hatalmas sztárok szerepeltek, láttunk klasszikus kalandfilmes fordulatokat. Ezzel a filmmel kicsit más a helyzet, gondolhatnánk. De most is a látványon és a történeten van a hangsúly. Ez persze nem egy micimackós mese, de nemcsak a gyerekek, hanem a felnőttek is rajonganak érte. A Coraline lenyűgöző bábfilmje mélyén azonban nem kamaszfélelmek lapulnak, inkább általános rettegés egy szép világtól, egy nagyon szép világtól, amelyben még a gyermekek is reklámokban álmodnak. Az nem baj, hogy a 3D-s fantáziavilág eltakarja a valóságot, az egyszerű valóságot, mert végeredményben mégis mesefilmről van szó – néhány rémképpel.

B. Z.

Villám

- Mondd, Pisti, miért megy a villám cikcokban?
- Szerintem gondolkodik, hogy hová csapjon le.

A legfontosabb rész

- Melyik a tehen legfontosabb része?
- A bőre.
- Miért éppen a bőre?
- Mert az tartja össze az egész tehenet.

Vendégmentés

- Képzeld, anyu, Öcsi a vendégek székére rajpszögeket tett!
- És te mit csináltál?
- Én? Abban pillanatban, amikor le akartak ülni, kirántottam alóluk a széket!

Saját szava

- Pisti, már megint egyest kaptál matékából? A múltkor pedig a szavadat adtad, hogy soha többé nem lesz egyesed.
- Hát aztán – feleli Pisti. – Az is valami? A saját szavamat akkor veszem vissza, amikor akarom.

Nagy szakértő

- Gizike az apjával focimeccset néz. A kislány egy ideig türelmesen figyeli a játékot, majd egyszer csak megszólal:
- Nahát! Hogy milyen buták ezek a focisták!
- Miért, kislányom?
- Az egész pálya üres, mégis mindannyian egy kapu előtt tolonganak...

Nyomós ok

- Mit gondolsz, Piri, miért repülnek a golyák ősszel Afrikába?
- Hogyne tudnám! Az afrikai szülőknek is kell, hogy valaki vigyen kisbabát.

Elfogadható magyarázat

- Ártatlan vagyok! – bizonygatja Ödönke a tanító néninek, aki a betört ablakról faggatja.
- Mindenki ezt mondja – legyint a tanítónő.
- Ha mindenki ezt mondja, a tanító néni nyugodtan elhiheti...

Valószínűség

- Napok óta esik az eső. Panni és az öccse a szobában kénytelenek játszani. Egyszer csak a kisfiú megkérdezi:
- Mit gondolsz, Panni, eláll az eső?
- Valószínűleg – bólint Panni. – Eddig még mindig elállt.

Mégis elfelejtette

- A szórakozott utas leszáll az állomáson, hogy amíg a vonat áll, újságot vegyen. Hogy biztosan megtalálja a fülkét, ahol ült, megnézi a vagon számát. Örömmel olvassa el a következő számot: 1492.
- No, ezt könnyen megjegyzem, csak Amerika felfedezésének évére kell gondolnom.
- Néhány perc múlva kétségbeesetten állapítja meg, hogy elfelejtette a számot. Oda lép a kalauzhoz és megkérdezi:
- Bocsanat, nem tudja véletlenül, mikor fedezték fel Amerikát?

Magyarórán

- Dolgozatírás volt magyarból. A téma egy labdarúgó-mérkőzés leírása volt. Amikor a tanár úr átnézte a füzeteket, Bandiében ennyit talált:
- „A hirtelen jött felhőszakadás miatt a mérkőzést elhalasztották.”

És nyáron?

- A szórakozott professzor vizsgáztatja az orvostanhallgatót:
- Mit tenne – kérdezi, ha egy olyan pácienshez hívnák, akinek megfagyott a lába?
- Hóval dörzsölném be – hangzik a válasz.
- Rendben van. És ha nyár lenne, és nem volna hó?

Kerékpárverseny után

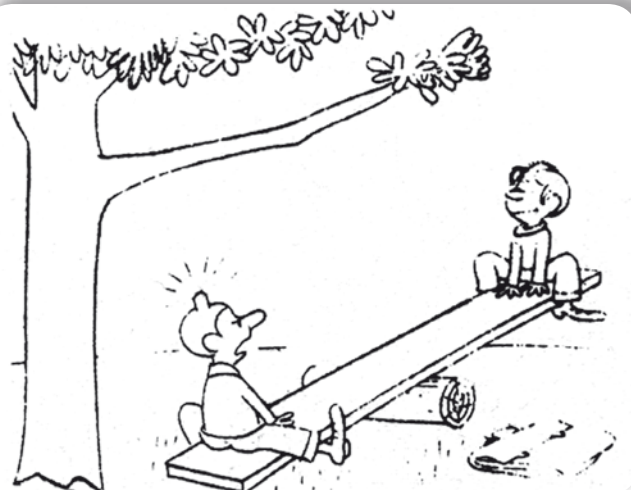
- A 10-es számú versenyzőt kizárták a versenyből, mert látták, hogy egy kamionba kapaszkodott – jelenti be a versenybíró.
- Az érintett versenyző így tiltakozik:
- Lehet, hogy láttak, de a sofőr megkért, hogy toljam meg egy kicsit.

A piros alma

- Két gyerek javában püföli egymást, amikor rájuk szól egy járőkelő.
- Ejnye, gyerekek! Miért verekedtek, nem tudtok egy véleményen lenni?
- Hisz épp az a baj, hogy egy véleményen vagyunk – panaszolja az egyik gyerek.
- Hogyhogy?
- Az előbb kaptunk anyutól egy piros almát, és mindketten egyedül akarjuk megenni...

– Ne félj, az elefánt növényevő!

– Most rajtad a sor, hogy erre a végére ülj!

Pontos megállapítás

Pistike büszkén dicsekszik az anyjának:

- Anyu, öt legyet ütöttem agyon az előbb, és közülük három nőtény volt!
- Nahát, Pisti! Honnan tudod, melyik légy a nőtény?
- Onnan, anyu, hogy három a tükrön üldögélt.

Csak egyszerően

– Ko-ko-ko-kovács vagyok – mutatkozik be a dadogós.

– Szép név. De engedje meg, hogy én egyszerően csak Kovácsnak szólítsam.

Nem tesz semmit

– Fáj a gyomrom! – nyöszörgi egy reggel Évike az anyjának.

– Nem tesz semmit – mondja az anyja.

– Csak azért fáj, mert üres.

És valóban, mire elfogy a reggeli, a fájdalom elmúlik. Délután azután hazaér az apa a munkahelyéről, mégpedig irtózatossá fejfájással.

– Nem tesz semmit, apu – vigasztalja Évike.

– Csak azért fáj, mert üres.

Úszólecke

– Tegyétek a fejeteket a vízbe, és számoljatok háromig! – mondja az úszómester az első úszóleckét.

– Én csak egyig tudtam számolni – vallja be Robi.

– Miért?

– Mert utána belement a számba a víz...

Fogalmazás

– Írjatok fogalmazást valamiről, ami a nyári szünidőben történt veletek! A terjedelme 200 szó legyen! – adja meg a feladatot a magyartanár.

Rudika füzetében ez olvasható a következő órán: „Befestettem a kerti padot zöldre. Ez 5 szó. A többi 195 szót apu mondta, amikor ráült, de azt nem merem leírni!”

Nem lesz csere

Pistike nagyon rosszul viselkedik, ezért az anyukája megfenyegeti:

– Ha ilyen rossz leszel, elcseréllek egy jó gyerekre!

– Az nem sikerülhet, anyu – mondja magabiztosan Pistike.

– És miért nem?

– Hát ki lesz olyan buta, hogy jó gyereket adjon egy rosszért?!

Iskolában

– Te rosszcson! Nem készültél mára, igaz?

– I-i-igaz, tanító néni. De honnan tudja?

– Látom a szemedről! Nos, mit fogsz csinálni ma délután?

– Elmegyek a szemorvoshoz!

Biztos módszer

– Doktor úr, nem tudom, mi van velem. Akárhányszor kávét vagy teát iszom, furcsa hideg nyomást érzek a szememen. Mit tegyek?

– Talán ivás előtt vegye ki a kiskanalat a csészéből!

Elment a kedve

Jancsi pár hete lovagolni tanul. Egyik alkalommal már kicsit merészebben bánik a lóval, de az ledobja a hátáról.

– Először ültél lovon? – kérdezi a segítségére siető lovászfű.

Jancsi nyögve válaszolj:

– Nem. Utoljára!

Lovasiskolában

A lovasiskola oktatója figyelmezteti a nemrég beiratkozott Kovácsot:

– Azzal a lóval jobb lesz nem kezdenie. Annak még soha senki nem ült a hátán.

– Annál jobb – feleli Kovács. – Én sem ültem még soha lóháton. Legalább egyforma eséllyel indulunk...

Varázsige

Bandika lázas, ami még nem volna nagy eset, de olyan éktelenül jajgat az ágyában, hogy a szülőikben megdermed a vér. Ljedd telefon az orvosnak, aki percekkel belül megjelenik, ránéz a gyerekre, odahajol, és súg neki valamit. A jajgatás abbamarad.

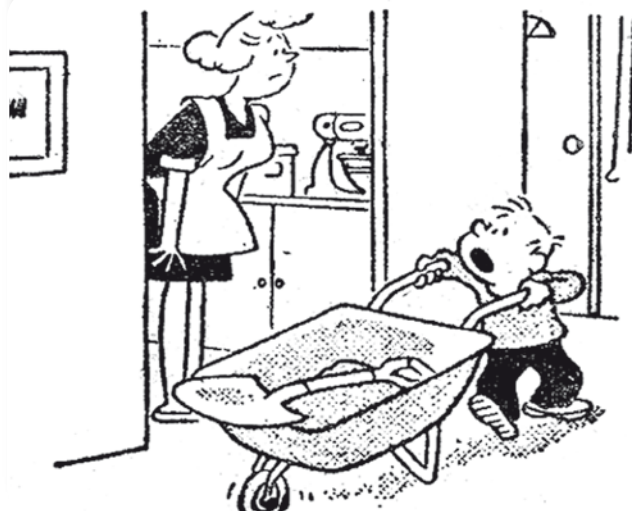
– Hát ehhez mit szólasz? – néz az apára az anyja, majd kérdően az orvosra tekint.

– Semmiség az egész – legyint a doki.

– Mindössze csak azt mondtam a gyerekeknek, hogy fölösleges jajgatnia, mert anélkül is elég beteg ahhoz, hogy iskolába menjen.

– Boldog születnapot, Bodri!

– Hát nem te mondtad, anyu, hogy takarítsam ki a szobámat?

Balázs Attila

Kinek Észak, kinek Dél

(Részlet)

A Balkán ugye furcsa szó. A balkanizálódás fogalmát megjegyezte immár boldog és boldogtalan széles e világon szerte, s használja is olyan társadalmi folyamat megjelölésére, amelyben nem csupán a gazdasági hanyatlás érzékelhető erősen, hanem az emberek közötti viszonyok eldurvulása úgyszintén. Valamiféle romlást, rothadást, újbóli primitivizálódást, visszavetülést igyekezik jelteni, és gyakran olyanok szájából röppen ki, akik maguk sincsenek távol ettől, ugyanakkor halvány fogalmuk sincs, mi rejlik mögötte: igazából hol kezdődik, hol ér véget, s honnan ered az ajkukra szitokként tolt, baljós kifejezés: Balkán.

Mivel egyértelműen elmarasztaló jelentés tapadt ráspolyos, billegő felületéhez, nem csoda, hogy mindenki, aki csak teheti, megpróbálja nem balkáninak tekinteni magát. Meg akit imád, netán csak kímélni igyekezik. Teszi ez is tényleg zavarosabbá a dolgot, érzékenyebbé a kérdést. Mondani se kell, milyen nehéz pontosan meghúzni kissé képlékeny Balkánunk fizikai határait, nem beszélve szellemi terének maradéktalan feltérképezéséről. Márpedig és merthogy sok ragyogó, bonyolult elme származik onnan is, bajos lenne mind felsorolni, hiszen egész országok, vagy azok egy-egy jókora részének legnagyobbjait kellene kimazsolázni ebből a felül a Száva és a Duna vonala határolta óriáskalácsból: volt Jugoszlávia fényes, nyüzsgő és visongó szellemeit, meg Romániaét, Bulgáriaét, Görögországét, Albániaét, nem utolsósorban Törökországét. És akkor még nem soroltuk fel szóban forgó, domborzatilag is változatos, jó magas bércekkel, meg jó iramú, pisztrángos patakokkal egyaránt megáldott terület összes kavargó-keveredő népét (nemzetnél szélesebben). Abból lenne csak igazán hosszú összeírás, számbőr-lajstrom! Hogy ez volumenében milyen méretű vállalkozás lehetne, hadd érzékeltessek azzal a példával, hogy az itt-ott tréfából Észak-Balkánnak nevezett Vajdaság Mokrin nevű falucskájában – még a viruló Jugoszlávia idejében egy alkalommal valaki bávatag, rája szakadt dologtalanságában megszámlálta: – húsznál több különféle nemzetiségű, származású, jelentős részében

szegről-végről mégis rokon, már eleve kissé becsípett lakost sikerült összetrombitálni valamely nagy közös állami ünnep, valószínűleg a Zászlós Munkásmajális alkalmából. Csak egy falu emberanyagából. De higgyük el ennek csupán a felét!

Nem kevés az sem.

Maradjunk annyiban némi egyszerűsítés kedvéért, hogy bár kivételre példa szép számmal akad, ott, a „förtelmes, gyermekfálló, farkasokkal focizó és medvékkel öklöző” Balkánon – túl azon, ki a valódi hegylakó, ki nem – alapvetően az egykori bizánci uralommal elterjedt ortodox, továbbá a török hódításokkal meghonosodott, később konkrét nemzeti hovatartozássá lett muszlim vallás mentén sorakoztak fel az emberek, s néznek ismerős mód farkasszemet egymással, mikor olyan idők jönnek. Amúgy meg, amikor nincsenek felhergelődve, képesek szent békeességben egymás mellett legeltetni bégató bárányaikat, cserélgetni gatyás galambjaikat. (Jó, jó, legszebb sólymaikat...) Ám tényleg: mintha nem túl mélyen pihenne a csatabárd, és sokaknak akárha nem jelentene semmiféle kényelmetlenséget puskán heverni. Persze, roppant nehéz elkerülni a balkáni mitológia kliséit.

Mert túl sok bennük az igazság?

Például itt a puskaporos hordó közhelye, hazugsága és igazsága. Ivo Andrićtól, a térség Nobel-díjas, a legutóbbi eseményekben erősen megrongált szobrú, horvát gyökér-

Kedves Olvasó Tanulók!

Először közlünk részletet a Gyöngyhalásban **Balázs Attila** (1955) újvidéki származású író regényírói opusából. A kilencvenes évek elejétől Magyarországon él. Amikor 1991-ben áttelepült, Újvidéken már napvilágot látott öt kötet, Budapesten jó néhány újabb követte. Mint sok más vajdasági író: megmaradt itteni, a térségi életérzést, létformákat, tartalmakat kifejező alkotónak. **Kinek Észak, kinek Dél** című regénye 2008-ban látott napvilágot a Palatinus Kiadó gondozásában. Miről is szólhatna másról a regénye, mint a Balkánról, a Délvidékről, s a térségi ember sorsáról? Hangja erősen ironikus. Próbáljátok meg megfejteni, értelmezni: milyen mögöttes tartalmakat fejez ki ez az ironikus beszédmód! Mit leplez le vele?

Jó olvasást és munkát!

Bence Erika

szálú (?) szerb írójától származik a kesernyész megállapítás, amely szerint senki se tudja, aki nem tapasztalta meg: mit jelent két világ peremén születni és élni. Egyiket is, másikat is megismerni és megérteni, anélkül azonban, hogy valamit is tehetnénk azért, hogy ez a két világ megmagyarázza egymást, és közeledjék egymáshoz. Ennélfogva állandó a szorongás, hogy valahonnan jöhet a szikra. Furcsa tehetetlenség-érzés, ugye, a szavak mágiája nem sokat segít. Legfeljebb az író kiírja magából, ami a lelkét nyomja, de még az sem sikerülhet maradéktalan. Ott marad a megfekvés az agyon, a dörszöléstől keletkezett hólyag a szíven. Benne meg ott bujkál az örök félelem.

Ha ül, ha áll, derék tollforgatóknak nem kell pápaszem, hogy lássa a kanóc sok arra settenkedő, gyanús „pipereügynök” számára csábítómód fityegő, meztelen végét. Úgy tűnik ugyanakkor, a világ másik, önmagát pökhendiségig kulturáltabbnak tekintő nyugati, északnyugati része nem érti, hogy ott, a Keleten, Délkeleten másképp jár az emberek agya, miként a nap is az égen. Ebből vonja le megvetően a következtetést, hogy a muszlim lelke érzéketlen a haladásra. Használhatatlan megállapítás, a muszlim nap is halad. És akkor még hol van attól ugyanez a derék nyugati ember, hogy megértse azokat, akik a Balkán, ezen belül például épp Bosznia-Hercegovina lakosságának nagy részét képezik. Akik ugyan muszlimok, de eredetileg mégse

törökök, hanem szlávok vagy albánok, s ugyanúgy ősi joguk van a földre, mint keresztény társaiknak. – Legalábbis így érzik a maguk részéről. Az újonnan érkezőkkel szemben meg együttesen érzik magukat valahogy úgy alapvető előnyben, ahogy az indián Ikkemottube a telepeseikkel szemben. Így gondolják hát, ha nem is épp ezzel a példával illusztrálnák, s körmük szakadtáig, foguk csorbultáig ragaszkodnak ehhez az előjoghoz.

Ugyanez a nyugati ember, aki Agatha Christie regényei nyomán, vagy akár magyar ember, aki hasonlóképp megbízható forrásokból alakítja ki a maga vérgőzös Balkán-képét, meg a szélesebb Kelet-képét, aligha gondol arra, hogy ami abban olyan véres, az jórészt a tüzzel-vassal végrehajtani próbált változtatásból, épp a saját-képre való-erőszakos-átformálásból, a gyors és praktikus ember-átszabási kísérletből ered, leszámítva a saját haszontalan előítéleteinek nem is kicsi, gyakorta horizontot eltakaró halmazát.

– Legyen még oly nemes szándékú akár a gyors átalakítás, összes kövével együtt: ez az út is a pokolba vezet.

(...)

Már most monokliját elhagyta id. gróf Andrassy Gyula, a Monarchia magyar külügyminisztere találta-e azt mondani, hogy Boszniát egy bandával meg egy század huszárral fogják megszállni, vagy felcsipentett szoknyájú Philipovich Józsefné, igazából egyre megy. Akárcsak az, milyen bandára (bandériumra?) gondolt bármelyikük. Síp-pál-cákkal menni oda? Alkalmasint mégis furkó helyett szerencsésebb lett volna a vonó. Egy kis lila rózsás öntözőkanna. Akár Ciprus kitömött védőjének, Bragadino grófnak piros esernyője, mint dadaista mementó.

Csokor krizantém, de legyen bármi, lényeg az, hogy bosnyákok és szerbek, horvátok és még mások szemében aligha jelenthetett megnyerő arcú gyógyembert – arrafele se – a már maga is ragályosan nagybeteg, rút kiütésekkel teli Osztrák–Magyar Monarchia. Annak mozgó kadávere, meg a jó öreg Ferenc Jóska. Hát küzdöttek ellene.

A rossz emlékű csapás a pécsi huszárokat érte az első bevonulás alkalmával 1878-ban, Maglaj városkánál, ahol a Boszna folyó jobb partján egy magasabb, karsztos-bozótos fennsík emelkedik. Itt kapták a lovasok azt a feladatot, hogy derítsék fel a terepet, küzdjenek meg, ha kell, ám könnyelműségből vagy miből, de az ilyenkor szokásos gyalogsági támogatás elmaradt. Ezt kihasználva rontottak rá a pécsiekre Maglaj felhergelődött bosnyák védői – egy Iszmet nevű vállas, vérbe borult szemű, sánta köszörüssel az élen, aki harcolt már az ellenfél katonaságában is, innen ismerte jól a szokásaikat –, s kirohanásukkal nagy kavarodást, vérvesztést okoztak. A maradék pécsi huszárt aztán visszavezényelték Magyarországra. Az eset szomorúmód világított rá arra, hogy a vezetés nem készült fel kellőképp a hadjáratra. Ettől persze még senki nem rendült meg annyira, hogy letegyen az elképzelésről. Utóbb a Monarchia csapatai csak elérték Szarajevót, ahol zömmel muzulmán mohamedán védőkkel találták magukat szemben. Nem csupán férfakkal, hanem zaklatott és idegességükben mindenre elszánt, körmüket rágó nőkkel úgyszint, akik az ostrom elkezdtevel forró vizet zúdítottak a tetőkről a „pogány ostromlókra”, illetve mindenféle kézbe eső ártó tárgyat vagdosztak hozzájuk, homokot, meleg korpát szórtak a szemükbe, míg férfiak az ablakokból lövöldöztek. A legelkeseredettebbek és legkövérebbek nyaktörő bombaként, csukott szemmel és behúzott lábakkal, velőtrázó sikollyal érkeztek folyvást valahonnan, akár vastag faágról a gyűlöletes hódító fejére, örök időkre híressé téve a szarajevói nők áldozatkészségét.

Innen származhat az, hogy:

Szarajevó védői nem kértek, s nem adtak kegyelmet, és ott nem csupán balták, meg mérgezett szegecses potyogtak az égből, hanem megtermett asszonyok is.

A pokoli küzdelem végül csak az ágyú sükettségével alvó, ugyancsak holtfáradt, a felrázástól végletesen begorombult tartalékok bevetésével érhetett véget. A győztesek az ellenállók házait mind felgyújtották, a jó részt fából lévő épületek pedig percek alatt

lángba borultak. S akkor égett Szarajevó (is), mint Róma, ha nem is akkorában, de semmivel se vidámabb képet nyújtva. Tény: kevésbé maradt meg az emlékezetben, hogy Magyarország úgy igazából ezt a hódítást nem kívánta. Jobban az, milyen nagy számban vettek részt magyarok benne. Ez a huszárság négyötödét, a gyalogságnak a felét jelentette szám, illetve „vér-kvóta” szerint.

(...)

Elsősorban Szarajevóról beszélünk, ahol a második megszállás után már csak kissé hosszabb hatyúdal erejéig rendezkedhetett be a törekeny nyakát nyújtogató Monarchia.

Ha a Fekete Kéz nem gyújtja meg a kánócot, vélhetően előbb-utóbb meggyújtja más. Azaz: ha Gavrilo Princip nem húzza meg a ravaszt, valószínűleg meghúzza más. Hordónak, ha nem kiivásra szolgál, fel kell robbannia; fegyvernek pedig el kell sülnie. Madárnak énekelnie. Szerencsétlen Ferenc Ferdinánd az első támadást még a saját kezével hárította el, midőn egy hessentő mozdulattal lesöpörte a kocsijának összehajtogatott vászontetejére érkező gránátot, ugyanezt azonban valamivel később Princip golyóival már nem tudta megtenni.

Egyik kortárs, önmagát rendhagyónak tekintő útikalauz szerint, amely a magyar múltat keresi és mutatja meg a mai Bosznia-Hercegovinában, a merénylő, Princip diáktársa, bizonyos Nedeljko Čabrinović azt a hibát követte el, hogy bár kibiztosította a gránátot, nem várta meg a szükséges másodperceket. Angyali, hogy Čabrinović előtte egy ott álló rendőrtől illedelmesen megtudakolta, melyik is a trónörökös kocsija. Miután a merénylet nem sikerült, Nedeljko felhörpintette a mérget tartalmazó fiolát, ráadásul a Miljacka vizébe ugrott, ahová a tömegből egy Marosi nevű, Szarajevóba települt, ügyes kezű magyar férfi/női fodrász vetette utána magát, kapta el. (Angol források szerint akkor épp nem is volt sok víz a folyó medrében, s hogy ne bajlódjunk angol mértékegységekkel, elég ennyi: olyan térdig [interjúvolt bosnyák kolléga szerint: tökgig] érő csupán.) Nyaktörő tettéért Marosi sok szép hálás szóban részesült, másban nem, Nedeljko Čabrinović meg később a börtönben, mivel a mérge nem hatott, csak erős hasmenést okozott, ahogy elvtársa Princip: tüdőbajába pusztult bele. Két tébécés, vakmerő deák elgondolkodtató esete. Hovatovább a többszínű és -szintű, praktikus oldalzsebekkel rendelkező történelemé.

Bezárt az IFA 2009 kiállítás

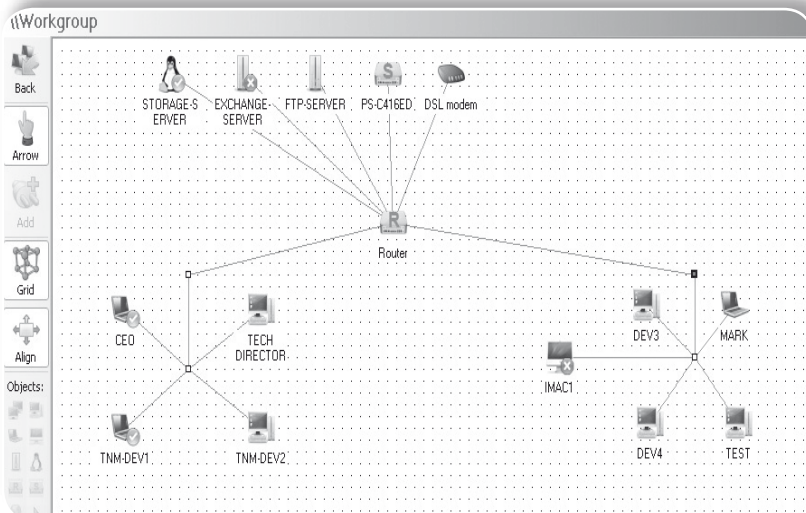

Véget ér az IFA 2009 szórakoztatóelektronikai kiállítás. A berlini világkiállításon minden nagy gyártó részt vett, a bejelentések közül mutatunk be néhányat.

A Samsung több érdekes megjelenítéssel jelentkezett az IFA-n, ezek közül az egyik az ultravékony XL2370 LED monitor. A készülék legkeskenyebb pontján kevesebb mint 2 cm vastag, a további jellemzői 2 ms válaszidő és 5 000 000:1 kontrasztarány. A LED-technológia révén a monitor fogyasztása egyharmaddal alacsonyabb, mint a hagyományos modelleké. A Samsung 650TS-t digitális táblának nevezik, a készülékben egy 65" nagy felbontású LCD-panel működik, továbbá magában foglal egy számítógépet, egy hangszórót és egy érintőképernyőt is. A monitorra „rá lehet írni”, majd az így létrehozott tartalmat rászerkeszteni a korábban megnyitott fájlokra (pl. történelemórán egy térképre lehet rajzolni egy hadjárat vonalát és azt elmenteni).

A z IFA-n némileg bulváros marketing is felbukkant Lady Gaga szereplésével. Az énekesnő a Heartbeats by Lady Gaga elnevezésű fejhallgató-sorozatát mutatta be. Közlése szerint ezek egyszerre divatkellékek és „a világ legjobban hangzó fejhallgatói”. A sorozatot ez év folyamán dobják piacra Európában, áruk 100 euró alatt lesz.

A z LG egy olyan szoftvert mutatott be, amelylyel költségeket lehet csökkenteni irodai környezetben. A Network Monitor lehetőséget ad arra, hogy 11 felhasználó egy számítógépet használjon, mégpedig úgy, hogy a szoftvert egy központi számítógépre telepítik, és ezt a gépet használják a felhasználók egy-egy képernyőn keresztül, legfeljebb 10 méter távolságról. A szoftver rövidesen Európában is kapható lesz. A következő generációs Network Monitor már 30 felhasználót képes kiszolgálni és távolság-korlátozás sem lesz (a kapcsolatot Ethernet hálózaton keresztül építik ki). A program Linuxot és Windowst egyaránt támogat, a felhasználónkénti ár 280 euró.

HOROSZKÓP

KOS

Társasági életed hirtelen nagyon fellendült. Magánéleted úgyszintén, de azért a fejleményeket ne vedd túl komolyan, mert becsaphatod magad. Most megint nagy fába vágod a fejszédet. Koncentrálj erősen, és vizsgáld meg a terveidet, céljaidat! Győződj meg arról, hogy valóban érdemes-e küzdeni a kitűzött célokért!

BIKA

Segítségedet egy ifjúsági vagy egyéb szervezet szívesen fogadná. Találkozhatsz valakivel, aki életed nagy szerelme lesz. Barátaid és osztálytársaid őszinte jóakarattal új javaslattal állnak elő. Ennek megfelelően új célokat tűzhetsz magad elé a siker reményében.

IKREK

A számodra, ahogy a dolgok jelenleg állnak, egy új cél kitűzése lenne a megoldás. Légy hát rugalmas, és hagyd magad mögött, amire már nincs szükséged. Szeretetet és gyöngédséget vársz azoktól, akik hozzád a legközelebb állnak. Ha a szíved még nem foglalt tartósan, akkor egy új, romantikus kaland lehet a láthatáron.

RÁK

Egy döntés előtt állsz, de most különösen kell ügyelned arra, hogy biztos légy választásod helyessége felől! Pláne, ha valaki nyomást gyakorol rád, aki ráadásul nem is megbízható. Egyik barátod csodálatos lehetőséget oszt meg veled. Vagy közösen terveztek egy kirándulást, vagy egy közös szórakozást készítenek elő. Egyszerre csak eszedbe jut valaki a múltadból. Nagy hatással volt rád, és most annyira érzed a hiányát, hogy felveszed vele a kapcsolatot.

OROSZLÁN

Valószínűleg kiváló barkácsoló vagy, és szinte egyre nagyobb feladatokkal is képes vagy megbirkózni. Most éppen otthon végzhetsz óriási átalakításokat, változtatásokat. Összpontosíts a jövődre, az ígérekezed sikert ígér!

SZŰZ

Szorosabban működj közre a társaidal, engedd őket bebeszólni a közös feladatokba! Ne mindig te légy a főnök. Egy barátod önzetlenül is segítségére lehet. Teljesen összezavarodtál. Új szögből tapasztalod meg, milyen is lehet egy igaz szerelem.

MÉRLEG

Élvezd az életedet és a sulit! Ezekben a napokban valami olyasmiről érdeklődsz, amit eddig észre sem vettél. Tudod, előbb vagy utóbb mindenki felnő. Egy meghívást kapsz, de ne érezd kötelezőnek. Csak akkor fogadd el, ha valóban szívesen veszel részt a rendezvényen. Egyik barátod olyan szívességet kér tőled, melyet kissé túlzásnak tartasz.

SKORPIÓ

Egy szerelmes levél vagy pár soros romantikus üzenet örömmel tölt el. Esetleg egyik félénk barátod végre előáll titkolt kérésével. Sajnos véletlen folytán kitudódik egy régi história. Úgyis mondhatnám, hogy előkerül a csontváz a szekrényből. Sokan felháborodnak, de nem igazán komoly a dolog. A hétvégére egy baráti összejövetelt szervezel.

NYILAS

Emlékezetedbe idézve gyermekkorodat, felrémlik előtted egyik kedvenc, régi ételed és a felejthetetlen repetakorszak. Egyik kedves rokonod váratlanul kellemes perceket szerez neked. Ezekben a napokban elhatározod azt is, hogy beiratkozol arra a tanfolyamra, amely továbbképzésedhez szükséges lenne. Környezetekben különféle számítógépekkel ismerkedsz. Úgy érzed, hogy most sokkal többet sikert érhetsz el, mint eddig bármikor.

BAK

Egy elromlott számítógép vagy valamilyen más berendezés bosszúságot okozhat. Többórás küszködést előzöl meg, ha rögtön szakemberhez fordulsz. Hivatalos vagy egy buliba. Fogadd el, mert igen kitűnően sikerül. Álmaidat megbeszéled valakivel, épp a megfelelő személlyel, így az álmok és a valóság egybeesnek.

VÍZÖNTŐ

Egyik barátod nagyon nehéz időket él meg. A segítségére van szüksége, és szerencsére épp időben érsz oda. A szimpátiáddal továbbra is remekül megértitek egymást. Most értékeled a kapcsolatot, és elfogadod jó és rossz tulajdonságait is. A hétvégén társasági élet várható. Ne aggódj, izgalmasnak ígérkezik!

HALAK

Ezekben a napokban nagyon könnyű téged felidegesíteni. A hétvégén azonban, csodák csodája, mosolyogva kezded a napot. Ez nagyon szép, de ne engedd, hogy piszlicsáré dolgok elvegyék a kedved. Nagyon úgy fest a dolog, hogy hangulatod milyensége igencsak attól függ, mennyire sikeresen oldasz meg egy számodra rendkívül fontos helyzetet.

Divattörténet (3.)

Krinolin és emeletes cipő

A késő középkorban a ruhák nyakrészének „sátán ablaka” kivágását követte a malomkerékgallér. Az egész fejet beburkoló főköttöt a bolondos formájú, képtelen nagyságú kalap, ezt pedig a kis „babakalap”. A bőrtalpú harisnyát saru váltotta fel, ezután a „medvemancscipő”, majd az először hegyes, később már csőrös orrú lábbeli következett. De ha így, néhány száz év távlatából, szédítő is ez a kavargás, valójában ezek a divatok a maiakhoz képest igen tartósak voltak. Még két olyan tizenhatodik századi „divatvímányról” számolhatunk be, amelyek a tapasztalat szerint időnként makacsul vissza szoktak térni. Az egyik a krinolin (legutóbb a 20. század ötvenes éveiben jelent meg, igaz, szelídített változatában). A másik a jelenleg is viselt emeletes cipő, ami akkoriban olyan magas volt, hogy a nőkről ez a mondas járta: fele húsból, fele fából. A divatcipős hölgy csak a szolgálója támogatásával mehetett sétálni. Az a ma is élő társasági szokás, hogy a férfiak a karjukat nyújtják az asszonyok-

nak, azokra az időkre emlékeztet, amikor a gálaruhás dáma nem tudott egyedül járni.

Maga a divat – a módi – szó ugyanebből az időből származik. A 16–17. században az öltözködés példaképei az akkor fénykorukat élő, pompakedvelő olasz fejedelemségek

voltak. A művészi kivitelű ruhákkal együtt az „al modo” (divatos, divat szerinti) kifejezés is átkerült Franciaországba, ahol XIV. Lajos idejében az „à la mode” jegyében alakult ki a főúri pompa.

A francia üzletemberek hamar felfedezték a ruhaiparban rejlő nagyszerű lehetőségeket. Ezt egy ügyes találmány felhasználásával még növelték is. Európa királyi udvaraiba életnagyságú, mozgatható kezű, lábú bábukat küldtek rendszeresen, a legújabb divat szerinti öltözékekben. A bábák neve franciául: mannequin. (Nem Párizs élelmes iparosai találták fel a próbabábukat. Már Tutanhamon fáraó felsőteste után is készítették ilyet az időszámításunk előtti negyedik évezredben.)

(Folytatjuk)

Morzsolt-e kukoricát Toldi?

A rany János Toldi című elbeszélő költeményében, a IV. ének 14. szakaszában a következő sorokat olvashatjátok:

„Haj! Be zokon esik most hallgatnom téged!
Hagyd el, kérlek, hagyd el a fájós beszédet.
Máskor, a tűzhelynél tengerit morzsolva,
Ítéletnapig is elhallgattam volna...”

Bencét, a hú szolgát ezekkel a szavakkal szakította félbe gazdája. De nincs itt valami tévedés? Morzsolhatott-e Toldi Miklós az ő korában, a 14. században, Nagy Lajos uralkodása idején kukoricát?

Bizony nem. Mert a kukorica amerikai eredetű növény. Kolumbusz hozta magával felfedező útjáról Európába a 15. században. Nagy Lajos magyar király pedig már 1382-ben meghalt.

Nagy koponya – nagy ész?

Mitől függ, hogy milyen okosak vagyunk? Egyesek azt mondanák, hogy attól, milyen nagy az agyunk. Pedig ez nem így van, hiszen ha csupán a nagyság döntené el a teljesítőképességet, akkor a toronyórának pontosabban kellene járnia, mint a karórának. A pontosság azonban nem a nagyságtól, hanem a szerkezet finomságától függ. Így van ez az emberekkel is: nem feltétlenül az a legokosabb, aki a legnagyobb kalapot viseli. Néhány híres embernek az agyát halála után megmérték. Kiderült, hogy némelyiküknek az átlagnál kisebb volt. A legnehezebb aggyal – az eddigi adatok szerint – éppen egy szellemileg visszamaradott személy rendelkezett. Az „ész” tehát nem a nagyságtól, hanem az idegsejtek számától függ.

Más adatok azt bizonyítják, hogy késő öregkorukig azok őrzik meg értelmük frissességét, akik egész életükben „dolgoztatják” az agyukat.

Írók, költők fakanállal

Csokonai Vitéz Mihály kéziratának kutatása közben előkerült egy egészségügyi rendszabályokat tartalmazó írása is. Regulái között olvasható: „Ne egyél sok és vastag ételt. Olyanul élj, ami könnyen emészthető s egyúttal nagyon tápláló, inkább egyszerre keveset egyél és gyakran.” Petőfi Sándor sok versében tesz említést ételről, itálról. Még a főzőkanalat is forgatta egészen fiatalon, igaz, kényszerűségből. Katonaidejéről jegyzi fel: „...főztem a kukoricagombócokat közlegénytársaim számára”. Az 1846-os szatmári látogatásán barátai szerint: „Sokszor még reggelire is gulyást főzetett, de azért a kávé is megitta, az aludttejet pedig nagyon szerettem.” Ízletes étel a róla elnevezett Petőfi-rostélyos.

Jókai Mór egyrészt szeretett mindent, ami hazai, másrészt kedvelt jó pár franciás különlegességet. A Jókai-ház közismert finomsága volt a „füstölt malacköröm babba főzve”, amely egyszerű, sűrű bablevesként került az asztalra.

Az ételek választéka legalább olyan széles, mint amelyen színes az írói paletta. Cseres Tibor a friss méz, az árpakenyér és a sült juhhús ízeire emlékezett gyergyóbeli gyermekkorából, Németh László a pécselyi finom birkapörköltjét örökíti meg. Zelk Zoltán majdnem annyira kedvelte a tejfeles, habart, hideg bablevest, mint első számú kedvencét, a káposztás kockát borssal. Benjámin László beérte a paprikás krumplival, marhapörkölttel. Mátyás Iván erőlevesére és bécsi szletére Kormos István konyháján rengeteg főtt tészta, a mindenevő Simon Istvánén nagy fazék marhahúsleves és velős csont felett.

A toll, amellyel írsz

Nagyon természetes, hogy elővesz-
szük a táskánkból, a tolltartóból
vagy az íróasztalunkról, és írunk
vele. A toll mindannyiunk társa, minden-
kinek van a birtokában néhány. A legtöb-
bünknek egyszerű műanyag golyóstolla,
nálunk használatos kifejezéssel örökírója
van. Miközben használjuk, eszünkbe sem
jut, hogy kinek köszönhetjük ezt az írószer-
számot.

Kínában már 7000 évvel ezelőtt finoman
kidolgozott filcre ecsettel festették az írásje-
leket. Egyiptomban kétféle írást is használ-
tak, a hieroglif és a hieratikus írást. A róma-
iak ismerték a nádtollat, jegyzeteiket ezzel
készítették papiruszra vagy pergamenre.
Aztán használatba került a lúdtoll, és a sze-
gényebb emberek még a 18. században is
ezzel sercegették a betűt. Mai tollaink köz-
vetlen elődjének, a fémtollnak a megjelené-
se az ipari forradalom korára esik. Egy Lud-
wig nevű német férfi 1550 körül készített
sárgarézből tollat, és egy nürnbergi mester-
ember ugyancsak megpróbálkozott vele. Az
első, írásra valóban alkalmas fémtollak 1750
körül Angliában kerültek forgalomba. Szé-
les körben azonban nem volt irántuk érdek-
lődés, így még vagy ötven évet kellett várni,
hogy az angliai Birminghamban beinduljon
az első acéltollgyár, és megkezdődjön a so-
rozatgyártás. Így tehát Anglia nyerte az el-
sőséget e téren, és csak utána sorakozott fel
Németország és Franciaország.

A töltőtoll, mint ismeretes, tintával mű-
ködött, időről időre fel kellett tölteni, no és
sokszor kellemetlenségek is előadódtak, hi-
szen a tinta kifolyt, elkenődött az íráson, az
iraton. Ez adta az ötletet egy magyarországi
fiatalembernek, Bíró László Józsefnek, hogy
elgondolkodjon a megoldáson.

Az 1899-ben Budapesten született Bíró
László József személyében a 20. század
első felének egyik legsikeresebb feltalá-
lóját tisztelhetjük. Kanyargós életpályája
kezdetén az orvosi egyetem hallgatója
volt, de tanulmányait nem fejezte be.
Rendkívül széles érdeklődési körű szemé-
lyiség, akit egyaránt foglalkoztatott a hip-
nózis, a vámműgyek, az autóversenyzés, és
bár sokszor érték kudarcok, alkotói kedvét
nem tudták elvenni. 1932 és 1934 között
a Hongrie–Magyarország–Hungary című
művészeti folyóirat főszerkesztője volt, és
mint újságírónak állandó gondot okozott
számára, hogy a tinta elmaszatolódott a
papíron, és mivel gyorsan kellett dolgoz-
nia, bosszantotta erősen a dolog. A nyom-
dában figyelt fel a rotációs gépek henge-
rének egyenletes működésére, és kitalálta,
hogy ha egy csövet megtölt tintával és a
végére egy hengert vagy golyót tesz, ak-
kor folyamatosan lehetne adagolni a tintát
a papírra. Egy kis golyót szerkesztett a toll
végébe, amely forgott, amikor az ember írt,
és folyamatosan engedte a tintát a papír-
ra. Elkészült a golyóstoll, ám mégsem volt
tökéletes, a golyók sokszor akadoztak, de
Bíró László József nem adta fel, tovább dol-

gozott. Ekkor azonban már Argentínában
élt, ahová a zsidóüldözés elől menekült a
családjával. Ottani munkálkodása közben
jött rá, hogy a működés elve jó, csakis az
alkatrészek tökéletlensége, pontatlansága
okozhatja a problémát. A használható go-
lyóstoll előállításához pontosan megmun-
kált és hibátlanul kialakított golyókra van
szükség. Speciális festékkel töltött golyós-
tollára 1943. június 10-én kapott szaba-
dalmat. Az első, rendszeres eladásra gyár-
tott golyóstollakat Argentínában Eterpen
néven 1945-től árusították, az angoloknál
Biron, illetve Biropen néven terjedt el. Az
1960-s évektől kezdve a golyóstoll a Föld
minden országába eljutott, és általánosan
használt íróeszközzé vált.

Bíró László József további életútját még
számos nehézség és zajos szabadalmi perek
kísérték, személyét azonban az egész világ
tiszteli. Hosszú élet jutott neki, 1985. no-
vember 24-én hunyt el Buenos Aires-ben, és
bár a golyóstoll a leghíresebb és legismer-
tebb találmánya, szétágazó és sokoldalú ér-
deklődésének köszönhetően még számos
újítás fűződik a nevéhez. Hogy csak néhá-
nyat említsünk: automatikus sebességváltó,
olyan mosógép, amelyhez konyhai tűzhely
szolgáltatta az energiát, elektromágneses
továbbító berendezés, pépes halmazállapo-
tú tinta, dezodor, függőnytartó, fertőtlenítő
golyócska, palackcímke nyomtató. És mind-
ezt 1930 és 1954 között készítette.

(Tábortűz)

Fedezd fel erősségeid!

Néha azért szalasztjuk el a nagy lehetőségeket, mert nem bízunk eléggé önmagunkban. Csak az tudja kihasználni az adódó alkalmakat, aki tisztában van az erősségeivel. Te tudod, miben lehetnél még jobb?

1. A barátaid rendszeresen járnak hegyet mászni, és egyszer téged is elhívnak túrázni. Hogy reagálsz?

- a) Nagy kihívás, de miért is ne? (1)
- b) Előbb minden részletről kifaggatom őket, utána döntök. (2)
- c) Nemet mondok, tudom, hogy csak feltartanám őket. (3)

2. Ha tanácsot kérnek tőled...

- a) Félek, hogy nem tudok megfelelő segítséget nyújtani. (3)
- b) Örülök a bizalomnak. (2)
- c) Azonnal van egy okos tippem. (1)

3. Új osztályban kezded az iskolaévet. Mivel nyugtatod magad az első nap előtt?

- a) Most mindenkinek megmutatom, mire vagyok képes! (1)
- b) Ők is csak tanulók, mint én. (2)
- c) Majd túl leszek rajta. (3)

4. Azokat, akik túl sokat képzelnek magukról...

- a) Eleve ellenszenvesnek találom. (2)
- b) Nem szabad komolyan venni. (1)
- c) Mindig csodálattal nézem. (3)

5. Te tartasz beszámolót az osztály előtt. Mitől félsz a legjobban?

- a) Attól, hogy leégek, és nem váltom be a hozzám fűzött reményeket. (3)
- b) Attól, hogy váratlan dolog történik. (1)
- c) Attól, hogy leégek. (2)

6. Megdicsérnek a saját készítésű ételedért. Mire gondolsz?

- a) Biztos valami hátsó szándékuk van, ezért bókolnak. (3)
- a) Egyáltalán nem találom rendkívülinek azt, amit ők igen. (2)
- c) Jó érzés, hogy észreveszik, ha valamiben jó vagyok. (1)

Értékelés

6 és 9 pont között:

Tisztában vagy az erősségeiddel és bízol önmagadban. Az új kihívásokkal magabiztosan megbirkózol, ám rögtönzéseid és hirtelen döntéseid közben hajlamos vagy kicsit túlértékelni a képességeid.

10 és 14 pont között:

Pontosan tudod, miben vagy jó, és felismered a saját határaid is. Ezért vagy képes úgy kihasználni a lehetőségeket, hogy közben nem vállalod túl magad.

15 és 18 pont között:

Nem nagyon bízol önmagadban, mert nem tudod igazán, mire elégedőek a képességeid. Próbáld ki magad gyakrabban azokban a helyzetekben, amelyek örömet szereznek, így megtapasztalhatod, hogy a tudásod sikerre is vezethet.

BIZALMAS SOROK

„Kedves Bizalmas sorok!

Szerelmi problémámmal jelentkeztem. Biztos, hogy mások is hasonló dolgok miatt szenvednek. Én tanácsot kérek, mit tegyek. Már egy ideje levelezek egy fiúval. Megmondta, hogy tetszem neki, és hogy szeretné, ha több időt töltenénk együtt. Ő is tetszik nekem, és pont mire elhatároztam, hogy mégis randizok vele, beütött a menykő. Elkezdett érdeklődni az egyik osztálytársnőm iránt, kijelentette, hogy édes csaj. Azóta sokkban vagyok. Előbb szépeket mond, romantikus, aztán meg ilyet állít egy másik lányról. Este pedig újra szép üzenetek érkeztek tőle. Nem tudom, most mi lesz, hogyan tovább. Lépjek-e?

Didi”

Válasz:

Kedves Didi!

Tudnod kell, hogy tizenéves korban (és néha később is) sem a fiúk, sem a lányok nem tudják biztosan, hogy mit akarnak. Egy biztos, hogy tetszettél, tetszel (?) a fiúnak, de ugyanakkor vonzónak talál más lányokat is. Velel jól megvolt, jól érzi magát a társaságban, és szívesen levelez veled. Hogy mi lesz tovább? Attól függ, hogy te magad mit akarsz. Ha mégis találkozna vele, megeshet, hogy elkomplikálódik a szerelmi életed, és az is megeshet, hogy vesztesen kerülsz ki ebből a viszonyból. De kiderülhet, az is, hogy elmélyül közöttetek a kapcsolat. (Ne feledd! Ez sem tart életed végéig!) Ha pedig félsz, hogy esetleg fájdalom érhet, akkor inkább kerüld ezt a fiút. Meg is leckéztetheted azzal, hogy elhallgatsz, nem válaszolsz a leveleire. Megzavarodik, nem tudja majd, hogy mi történt. Ezek után is felmerül néhány lehetséges folytatás, persze van számodra jó és rossz vége is. Akárhogy is folytatódik a történeted, neked magadnak kell eldöntened, hogyan tovább.

„Kedves Bizalmas!

Tizenhárom éves vagyok. Szerelmes. Naaagy a gandom. Eddig még sosem jártam senkivel. Az iskolába egy új fiú iratkozott be. Megismerkedtünk. Ellenkező váltásba jár. Úgy beszéltek meg, hogy majd felhív telefonon. Nem hívott. Úgy gondoltam, hogy manapság már a lányok is hívhatják a fiúkat, és tárcsáztam. Többször is próbálkoztam, de mindig azt mondta, hogy most éppen nem ér rá, majd később felhív. És akkor sem hívott. Szörnyen érzem magam. Szerelmes vagyok a fiúba, csak rá gondolok. Mit csináljak? Adj tanácsot!

Válasz:

Kedves Névtelen!

Sajnos bármennyire is tombol benned a szerelem a fiú iránt, lasan pontot kell tenned a történetre. Semmi esetre se hívd többé. A fiú már többször is lerázott. Ez a fiú éretlen még. Nem érti meg,

hogy mit érezhetsz akkor, amikor felkeltik benned a reményt és a vágyakozást, és elutasítanak, mint ahogyan ő tette. Nem tudja magát beleélni mások érzelmeibe. De nem kell elsietned a dolgokat. Annak ellenére, hogy nagyon nehéz lesz kivenni gondolataidból a fiút, idővel (lehet, hogy nagyon gyorsan!) elmúlik az iránta érzett vonzalmad, szerelmed. Igyekez minél kevesebbet gondolni rá. Foglald le magad. Kapcsolódj be a művelődési egyesület munkájába, iratkozz be nyelvvórákra, kapcsolódj be az iskolai szakkörök valamelyikébe, és sokat mozogj, sportolj, hogy „kikergesd” magadból a rossz érzéseket, a felgyülemlett feszültséget! És ne feledd, a serdülőkor a „tanulás”, ismerkedés ideje, amikor a szimpátiák, szerelmek, jönnek-mennek. Még egy dolog jellemző erre az időszakra, gyakran megtörténik, hogy nincs összhang a szerelemben. Nem egy időben ébred fel a szimpátia egymás iránt. Az egyik félnél fellobban, és mire sikerül kimutatni és észrevetetni a másikkal, hogy ott vagyunk meg, hogy mit érzünk, a szimpátia, a szerelem elmúlik, de akkor viszont a másik félben tudatosulnak az érzelmek. Mindenesetre, ettől a fiútól ne várj sokat.

„Kedves Bori Mária!

Én egy 13 éves, szerelmes tinilány vagyok. Örültem szerelmes egy 14 éves fiúba. Nem merem neki megmondani. Amikor suliba megyek, mindig köszön és mosolyog. Mit tegyek, hogy több legyen közöttünk a köszönésnél és a mosolygásnál? Hogyan szerezhetem meg a fiút? Adjon tanácsot!

Tincsi”

Válasz:

Kedves Tincsi!

Azt hiszem, jó lenne, ha letennél arról, hogy „megszerezzed” magadnak a fiút, hisz nem tárgyról, hanem élő, érző és mozgó lényről van szó. Valamilyen más kifejezést kellene használni, de még mindig nem tudtam megtalálni a megfelelőt. Ha neked vagy valaki másnak eszébe jut egy jobb, írja meg nekünk!

Akárhogy is nevezzük ezt, esetedben biztos, hogy a fiú már felfigyelt rád, hisz köszön és mosolyog. Remélem, hogy ilyenkor te is visszaköszönsz és mosolyogsz rá, és ezzel már meg is tettétek az első lépést. Jó dolog, hogy az iskolában számtalan lehetőség adódik, hogy találkozzatok, sok-sok közös ismerősötök van, akiken keresztül sok mindent megtudhattok egymásról, mielőtt valamelyik szülinapi vagy iskolai bulin közelebbi kapcsolatot teremthettek. De ott vannak a nagyszünetek, küsszünetek, sportesemények, közös szakcsoportok stb. Ha kedves vagy, mosolygós, nem túlságosan erőszakos vagy sértődékeny, egykettőre túl lesztek a következő lépésen, amikor hosszabban beszélgethettek, hogy jobban megismerjétek egymást, és eldönthessétek, hogy továbbra is olyan vonzóak és érdekesek vagytok-e egymásnak, mint, ahogyan az az első pillanatban tűnt.

No name”

Már iskolás vagyok

(Részlet)

Érdekes, de amióta iskolába járok, a felnőtteket egyetlen dolog érdekli. Mindenki megkérdezi tőlem:

– Aztán szeretsz-e iskolába járni?

Én először azt válaszoltam, hogy nem tudom. Akinek ezt válaszoltam, az összecsapta a kezét, és egészen odavolt. Hogy miért nem szeretek iskolába járni?

Talán nem szeretem a tanító nénit? Pedig nem azt mondtam, hogy nem szeretek iskolába járni, csak azt, hogy nem tudom. Mert ez az igazság.

Van, amikor szeretek iskolába járni, és van, amikor nem.

Amikor a tanító néni olyat kérdez, amire senki sem tud felelni, csak én, akkor szeretek iskolába járni. Ha én hajítom a legmesszebbre a kislabdát, és a Magda néni azt mondja, ejha!, akkor szeretek iskolába járni.

És akkor is jó, amikor a folyosón találkozunk az Attilával, akivel sajnos nem egy osztályba járunk. Ilyenkor odakiabálunk egymásnak, hogy szia kifli, szia bödön! Ezen csak mi ketten nevetünk, a többiek nem is érthetik. Mert az óvodában nekem a kifli volt a jelem, az Atilláé meg a bögre, de ő mindig összetévesztette a bödönnel.

És akkor is szeretek iskolába járni, mikor a tanító néni felemeli a füzetemet és megmutatja a többieknek, hogy nézzétek, így kell ezt ügyesen megcsinálni!

Szóval, sokszor szeretek iskolába járni, de van, amikor nem szeretek.

Amikor olyan sokáig kell egy helyben ülni, hogy a lábam már nem bírja, és elkezd magától dobogni a pad alatt, és rám szólnak, hogy ejnye, Dani, akkor nem szeretek iskolába járni.

Amikor sehogy se akar vége lenni az órának, és muszáj egy picit harapnom az uzonnámból, és a mögöttem ülő árulkodó rákezd, hogy tanító néni kérem, a Dani megint eszik, akkor nem szeretek iskolába járni. És ha a többiek nevetnek ezen, akkor pedig annyira nem szeretek, hogy majdnem sírok.

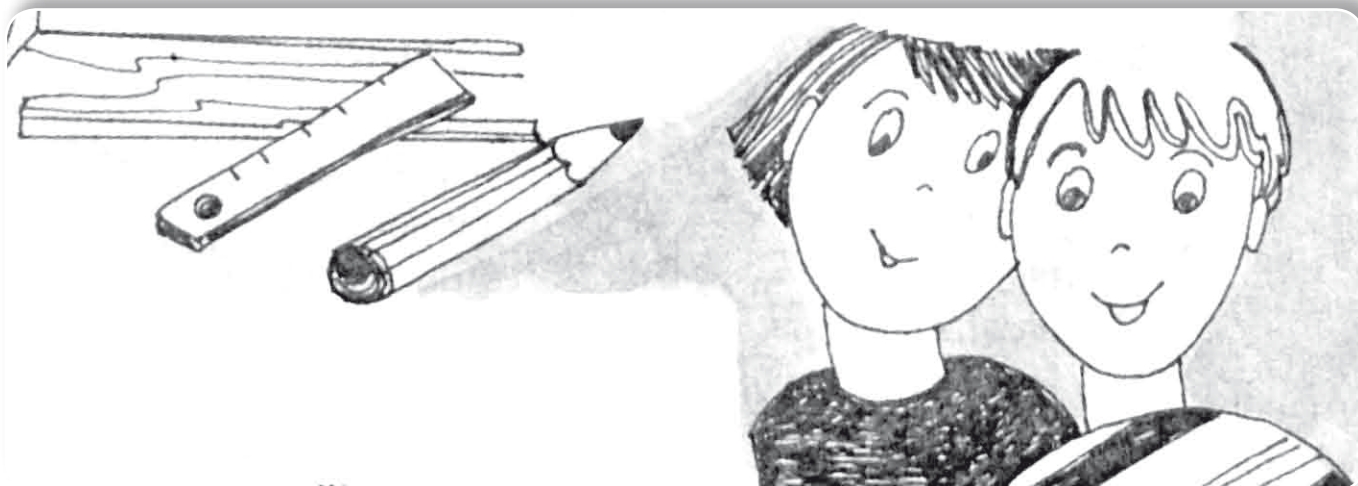
Meg olyankor se szeretek iskolába járni, mikor véletlenül nem arra figyelek, amire kell, hanem arra, ami jobban érdekel, és a Magda néni rám szól, hogy ejnye, Balázs, már megint nem figyelsz.

Mert ha én véletlenül nem figyelek, az azért még nem „már megint”, és azonkívül Daninak hívnak. Csak ő téveszt össze folyton a Balázssal. Kíváncsi vagyok, mit szólna, ha én azt mondanám neki, hogy Panni néni kérem, én figyeltem.

Hát ezért nem tudok én mit válaszolni arra, hogy szeretek-e iskolába járni.

Janikovszky Éva

Illusztráció: Jankovics Mária

Samu bácsi

Talán már hallottátok ezt a nevet, Samu bácsi, vagy angolul Uncle Sam (ánkl szem), vagy szerbül Ujka Sam. Esetleg még azt is tudjátok, hogy az Amerikai Egyesült Államokra vonatkozik ez a kifejezés. De honnan ered?

A név kb. 200 évvel ezelőtt született. New York állam egyik városában jól menő húsfeldolgozó üzem működött. Itt dolgozott a 63 éves Samuel Wilson, akit mindenki csak Uncle Samnek, azaz Samu bácsinak szólított. Az üzemben gyártott élelmiszert főleg az amerikai hadsereg-

nek szállították, és a ládákon az U. S. rövidítés állt – United States, azaz Egyesült Államok.

Az öreg Wilson egy alkalommal nem bírta ellenállni kíváncsiságának, mivel nem tudta, mit jelent ez a két betű. Kérdőzködni kezdett, s egy tréfás kedvében lévő munkatársa így felelt neki:

– Samu bácsi, ezt jelenti a két betű.

A viccnek csakhamar híre kelt, és a két betűt mindenki Samu bácsinak olvasta. Nemsokára pedig magát az országot is így kezdték emlegetni.

Mióta használnak tankönyvet?

Mai értelemben vett tankönyvről csak a könyvnyomtatás feltalálása óta beszélhetünk. Az ókor iskoláskorúak még az élőszó vagy a táblára felírt szöveg segítségével sajátították el ismereteiket, felsőbb fokon pedig kéziratos irodalmi alkotásokon nevelkedtek. A középkor diákjai „tankönyveiket” maguk készítették, kéziratos leírásokkal vagy diktálás alapján. Tanulmányaik gerince a latin nyelvtan volt, ezt tartalmazta – még mindig kézzel írva – az első, kifejezetten iskolai célokra használt tankönyv is, a 4. században élt Aelius Donatus római nyelvész munkája. Az ennek nyomán készült fordítások, a Donatusok egészen a 17. századig használatban voltak, de inkább a tanár, mint a diák munkáját segítették. A 15. század második felétől a nyomdászat

elterjedése lehetővé tette a tankönyvek sokszorosítását. Kezdetben ezek anyagát is még a Donatusok alkották, de kiadásukban már szerepet kap az anyanyelv is, a latin mellett az anyanyelvi értelmezések és kiegészítő szójegyzékek.

A magyar tankönyvírás kezdete az 1538-as esztendő, s Gálszécsi István és Székely István iskolamesterek nevéhez fűződik.

Az olvasástanítás alapjaként bibliai történetek szerepeltek, és a szövegrészeket ábécé előzte meg. A 16. század végén Bornemissza Péter Négy Könyvetské-jében „tanítja az kis gyermekket magyar írás, olvasásnak módgyára”. Ezután több mint egy évszázados űr következett a magyar iskoláskönyvek történetében.

Kutyából szólt a mobil

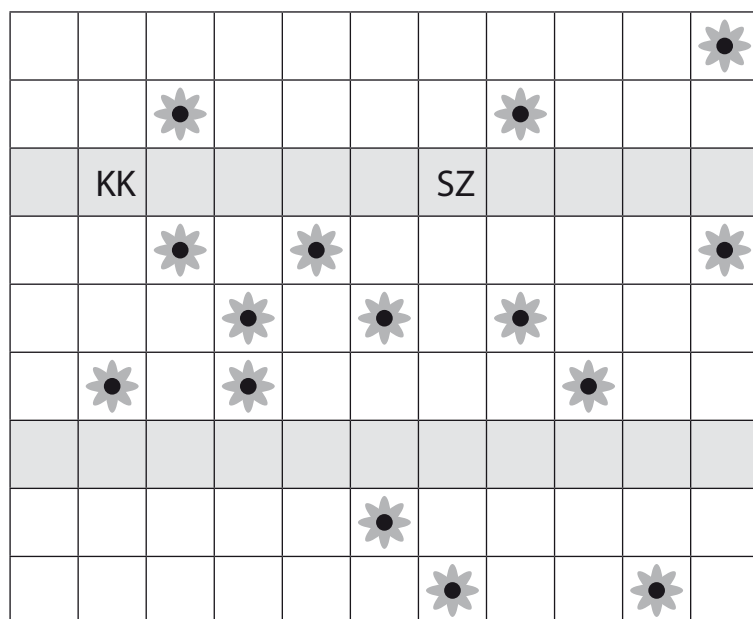
Lehet, hogy a következő történetben egy szemernyi igazság sincs, de azért érdekes.

Egy kenyai férfi felhívta saját telefonját, mert sehol sem találta. A legnagyobb megrökönyödésére a telefoncsengést a kutyájából vélte hallani. A falánk kutya is meglepődött, valósággal sokkos állapotba került a gyomrából szóló mobil hallatán. A gazdi sürgősen állatorvoshoz vitte a kutyát, aki azonnal megműtötte.

A férfi bevallotta, hogy a kedvencén kívül a telefonját is sajnálta. A történet jól végződött: sem a kutyának, sem a mobiltelefonnak – stílusosan szólva – kutya baja sem lett.

TARKA OLDAL

Berakós rejtvény

Két barátnő beszélget.
– Dóriról sajnos rosszat nem tudok mondani – mondja az egyik.

Hogy mit felelt a másik barátnő, megtalálod a rejtvényben, ha berakod a rácsba a mellékelt szavakat, betűhalmazokat.

Kétbetűsek: DU, ÉT, KA, ÓH, RL, SA, TŰ.

Hárombetűsek: GOP, IMB, KLR, LOT, ONO, RÜH, SÓM.

Négybetűsek: ÁMÍT, KÍEL, KROV, RÁRÓ, VÁRÓ.

Ötbetűsek: ALSÓT, ELLÓG, LÁTÓT, MUKKAN, OKITO, OLCSÓ, PALKÓ, TRÜKK.

Hatbetűs: KRÓMOS.

Nyolcbetűsek: ÁTSZÁMOLT, ROJTOSÓK.

Kilencbetűs: ADAKOZNAK.

Tízbetűs: AMERIKÁNER.

Betűrejtvények

1

T		
		GR
E		

2

D		
		A
U		

3

		VA
		D

4

CS	
	AKAKAK
Ó	

Skandináv rejtvény (25.)

Ebben a rejtvényben egy szállóigévé vált mondást kell megfejtenetek. A mondás Jókai Mórtól (1825–1904), a magyar irodalom egyik legnagyobb regényírójától származik.

AUSZTRIA	MÓRICZ ZSIGMOND MŰVE	CRNA ...	BECsapó-DOTT	BUSA BETŰI	EME	A TETEJÉRE NYOMTA	EZ	❖
	IZ	LESKELŐDIK	ETUKA	ALGÁK				
MAKRAN-COS						UGYANI!	A 3. SZEMÉLY OMSZK FOLYÓJA	
HÍRES FESTMÉNY MEGSZÓLÍTÁS						SÉTAPÁLCA (FORDÍTVA)		
						KALCIUM		
NÉVELŐ	❖	KÉZ, NÉMETŰL VÁR-E BETŰI	EGYHARMAD ÓRA	ZENTA ELEJE	TESTRÉSZ			
KERGET				TERI BETŰI	GÖRÖG TÖRZS			
	V. É. T. O. I.		NAGY SIKER				FÉLTŐ!	
	BŰN BETŰI						RÁDIUSZ	
ELVISEL		TELESPORT	KOÓS KÁROLY LEKVÁR	TOLNAI ...		HÁROM, OLASZUL KÖTŐSZÓ		
NEM BÁCSCAI								
			DEHOGY!	ELMÉLET (ÉK. H.)			SVÉD-ORSZÁG NAGYON RÉGI	
			ÉSZAK					
❖				HANGTALAN TÖRÖK		KÉN	NAGY VARÁZSLÓ	

Keresztszavak

			S	E	S			
			Z	C	Z			
			A	S	A			
C	S	E				E	R	E
H	A	Z				L	Á	L
F	É	R				N	E	K
			E	L	K			
			V	E	A			
			Ó	D	I			

Pótold a hiányzó betűket! Csak arra ügyelj, hogy értelmes szavakat kapj mind vízszintesen, mind függőlegesen!

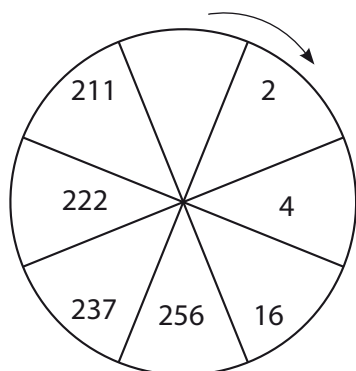
Anagramma

GY				
		SZ		
GY				

ESZIK
GÁZOL
TÜZES
RÉGEN
KOTOR
REGÉNY
SZŐRME
OLTÁR
VÁGÁNY
RING-E

A megadott szavak betűiből alkoss új, értelmes szavakat! Ha jól dolgoztál, akkor a kiemelt oszlopban egy magyar Nobel-díjas tudós vezetékneve alakul ki. Ő fedezte fel a C-vitamint.

Körszámtan

A számok egy bizonyos logika szerint követik egymást. Ha erre rájössz, már be is írhatod a keresett számot az üres körcikkkbe.

TARKA OLDAL

Kicsi sarok

Kitöltőcske

1				
2				
3	GY			
4				
5				
6				

Meghatározások:

1. Szárnyas állat,
2. Doktor,
3. Színes anyag, amelyből mindenféle alakot lehet mintázni,
4. Európai nemzet,
5. Gyér,
6. Szeretne valamit.

A kiemelt oszlopban egy csonthéjas gyümölcs nevének kell kialakulnia.

Kakukktojás

BÚBOSBAGOLY
TARAJOS SAS
FÜLESGŐTE
SZÜRKE.....RIGÓ
RÉTI.....BANKA
NÁDI.....GÉM

Párosítsd össze a bal és a jobb oldali szavakat! Ha ezzel megvagy, nézd meg, melyik lehet a kakukktojás?

A 24. szám megfejtései

Keresztrejtvény

...Csak száz dinár van nálam.

Betűrejtvények

1. tankönyv, 2. órarend, 3. történelem, 4. énekóra

Poénkereső

– Megissza.

Döntsd el!

Verne

Egy kis logika

Az üres négyzetbe kör kerül.

Színes rejtvény

1. sárga, 2. piros, 3. fehér, 4. vörös, 5. barna

A 23. skandináv rejtvény helyes megfejtése:

MINDEN KEZDET NEHÉZ.

Könyvjutalmat kap

Palotás Sámuel, Óbecse

A karvalyos zászló

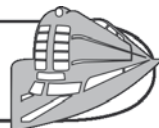
Földes Péter munkája nyomán
írta és rajzolta
Fazekas Attila

A Fyvie-kastély a legszebbek közé tartozik Skóciában

UTAZZ VELÜNK!

Skótországbán (3.)

Láttatok már valaha igazi, élő articsókát? Mert mi még eddig soha!

Kis skótok kiltben

Skót dudás teljes szerelésben

ban tartsák meg, nekünk is alkalmunk nyílt kipötytyent, puccos úri népeket látni, meg igazi menyasszonyt és vőlegényt, no meg az elmaradhatatlan skót dudást. Elárulom: a menyasszony pont olyan volt, amilyen nálunk is lenni szokott: csupa csipke fehér ruhában, magas sarkú cipőben, a vőlegény és a násznép férfi tagjainak egy része viszont – a helyi hagyományokat tisztelve – kiltet, azaz skót szoknyát viselt! Sőt néhány kisfiú is: ha jól láttuk, ezek a vőlegény fivérének gyerekei voltak.

Maga a kastély olyan állapotban van, hogy gazdája azonnal beköltözhetnének – ha létezne ilyen család, a kastély ugyanis (sok más hasonlóval egyetemben) a National Trust for Scotland, egy fajta műemlékvédő szövetség tulajdonában van. Amelynek bárki tagja lehet, ha fontosnak tartja a nemzeti örökség gondozását, megőrzését. Nagyon sok autó oldalalán láttunk NTS matricát, ami sokat elárul a lakosság viszonyáról a megóvandó nemzeti kincseik iránt.

Amilyen szép a kastély (végigjártuk a sok szép szobát, termet, egy-két képet is készítettünk a tiltás ellenére), de még egy szép élmény hátra volt: a kastély kertje. Igaz, Fyvie sokak szerint Skócia legszebb kastélya, kertje viszont nem számít kimagaslóan szépnek, nekünk mégis nagyon tetszett mindaz, amit korábban csak a Travel, Discovery, Spectrum, National Geographic tévécsatornákon láttunk: az olyan kert, amelyben minden négyzetcentiméter a lehető legjobban, legszebben van kihasználva, és amelyben szó szerint minden megterem, amire egy (nagy) háztartásnak szüksége van. És hol van a nagy háztartás, ha a kastély múzeumként, rendezvényteremként üzemel? Mint mindenütt, itt is üzemel egy kis cukrászda-étterem, ahol a kert terméseit a legfinomabb helyi ételekké és süteményekké átalakítva, kellemes, hangulatos környezetben kínálják föl a barangolásba belefáradt látogatók sokaságának...

Lennert Géza

Miután egy – ismét – éjszakába nyúló beszélgetést követően jól kialudtuk magunkat, meg kellett állapítanunk, hogy bizony a hasunkra süt már a nap. Ami Skóciában azt jelenti: csodálatosan szép az idő! Hogy milyen lesz 2-3 óra múlva, azt a legbátrabb meteorológusok sem merik megjósolni, hiszen akár percekben belül is befelhősödhet, tíz fokot eshet a hőmérséklet, esetleg éppen árvizet okozó felhőszakadás zúdulhat a városra, ami nemrég be is következett...

De hagyjuk a komor témákat, használjuk ki a gyönyörű napsütést! Mai úti célunk egy igazi skót kastély, de mindjárt ki kell ábrándítanom azokat, akik szellemekre számítanak. Se Fyvie-ben, se másutt, ahol jártunk, szellemekkel nem találkoztunk, csak végtelen precizitással, szépérzéssel, szorgos kezek munkáját dicsérő, nagyon szépen kezelt, rendben tartott épületekkel, szépen berendezett szobákkal, csodálatos kertekkel...

Tehát: Fyvie Castle. Aberdeentől jó egy órányi autózásra van, Fyvie falu határában, Aberdeenshire grófságban. Grófságban? Igen, Nagy-Britannia, melyet Anglia, Skócia, Wells és Észak-Írország alkot, bizony nem köztársaság, hanem egy igazi, sok mindenben akár régimó-

dinak is nevezhető (ők ezt hagyománytisztelőnek hívják, és igen büszkéek rá!) királyság! Élén egy igazi királynővel, II. Erzsébettel, aki ugyan nem olyan teljhatalmú ura az országnak, mint amilyenek a középkori uralkodók voltak, de mégis igen fontos fogaskerék az állam zökkenőmentes működésében.

Fyvie nem a királynő kastélya, nem is volt soha az. Viszont az egyik gazda neve nálunk is ismerősen cseng, hiszen minden jobb csemegebolt polcán ott díszleg legalább egy üveg Gordon's Gin – ez pedig pont annak a Gordon családnak a nevét viseli, amely Fyvieben élt. Maga a kastély egy egykori, 13. századi erőd romjaira épült, méghozzá úgy, hogy az erőd egy részét elbontották, s az így nyert követ beépítették az újjáépített másik szárnyba. Még néhány későbbi hozzáépítés, rendszeres tatarozás – csupán ennyi kell hozzá, és máris megvan a csodálatos kastély!

Mivel szombat van, és a skótoknál – gondolom, nem a kikötői rakodómunkások körében, inkább a módosabbaknál – divat, hogy az esküvői szertartást valamely közeli kastély-

Listaáttekintő

Emiliana Torrini izlandi énekesnőt egy norvég énekesnő váltotta a német kislemezlista élén. Az 1983. július 1-jén született Marit Larsen az M2M nevű duóban tűnt fel. A formációnak három nagylemeze jelent meg, az első, a 2000-es *Shades of Purple* volt a legsikeresebb. A feloszlás után Marit és Marion Raven egyaránt szólópályára lépett. A német összesítés csúcsát elfoglaló *If a Song Could Get Me You* című dal Marit Larsen második, tavaly októberben kiadott *The Chase* című stúdióalbumán szerepel.

Augusztus közepén került a boltokba az énekesnő *If a Song Could Get Me You* című nagylemeze, amely a második és a 2006 márciusában megjelent első, *Under the Surface* című albuma legjobb felvételeit vonultatja fel – a korong a héten a német eladási rangsor harmadik helyén kezdett. Korlátozott példányszámban adták ki, de ez úgyis megváltozik, hiszen a nem várt siker Németországból biztosan továbbterjed a környező országokba.

Listavezető kislemezek

Egyesült Államok – The Black Eyed Peas: *I Gotta Feeling*
Nagy-Britannia – David Guetta feat. Akon: *Sexy Chick*
Németország – Marit Larsen: *If a Song Could Get Me You*
Magyarország – StarMachine feat. Érpataki Asszonykórus: *Zsin-delyes Kóstoló*

Érpataki Asszonykórus

2009 nyara Európában David Guetta sikereitől hangos. A november 7-én a 42. életévét betöltő francia lemezlovas-producer június 22-én foglalta el először a kislemezek brit összesítésének élét a Kelly Rowland közreműködésével készült *When Love Takes Over* című dallal, amely hetek óta kontinensünk vezető slágere. A The Black Eyed felvétele, az *I Gotta Feeling* két hétig vezette a brit rangsort – ennek David az egyik társszerzője és producere. A héten ismét ő trónol, méghozzá a múlt héten megjelent *One Love* című negyedik stúdióalbumának Akonnal rögzített *Sexy Chick* című újdonságával. A brit lista hetedik helyére iratkozott fel a holland születésű Esmée Denters az *Outta Here* című dallal. Az amerikai élműzönyt ugyanaz a tíz felvétel alkotja, mint a múlt héten. A csúcstól kilencedik hete a The Black Eyed Peas slágere, az *I Gotta Feeling* uralja. Magyarországon harmadik hete a

The Black Eyed Peas

StarMachine és az Érpataki Asszonykórus magyar slágerek átdolgozásait és egy saját szerzeményt felvonultató kislemeze vezet. A formációt a hamarosan induló *Csillag születik* című tehetségkutató tévéműsorban is láthatjuk.

Listavezető nagylemezek

Egyesült Államok – Reba: *Keep on Loving You*
Nagy-Britannia – Calvin Harris: *Ready for the Weekend*
Németország – Jan Delay: *Wir Kinder vom Bahnhof Soul*
Magyarország – Musical: *Szép nyári nap*

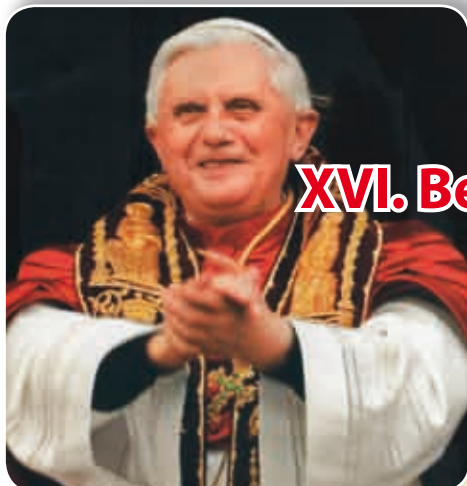
Calvin Harris 2007 júniusában kiadott első, *I Created Disco* című albumát elég rossz kritikákkal illették, ennek ellenére az 1984. január 17-én született skót fiatalember nemcsak menő előadó, hanem keresett háttérember is lett. A második nagylemezét elsőként az *I'm Not Alone* című dallal harangozta be áprilisban, amely listavezető volt Nagy-Britanniában. Sőt, a korongjára felkerült a 2008 júniusában napvilágot látott, és ugyancsak a brit összesítés első helyéig jutó Dizzee Rascal-felvétel, a vele és Chrome közreműködésével készült *Dance Wiv Me* című is. Az album címadó szerzeménye, a *Ready for the Weekend* a múlt héten a harmadik helyre érkezett meg, a korong pedig a héten az élre került. Az idén befutott, és már két brit listavezető slágerrel büszkélkedő Tinchy Stryder hiphopelőadó második, *Catch 22* című stúdiólemeze az ezüstérmes pozícióban nyitott. Az USA-ban folytatódik a country sikorsorozata. Az első helyet újdonságként az 55. életévében járó Reba McEntire stúdióalbuma, a *Keep on Loving You* szerezte meg. Még egy új jelzésű korong található a TOP 10-ben: az 1997-ben a *Semi-Charmed Life* című dallal befutott San Francisco-i Third Eye Blind nevű rockzenekar Ursa Major című negyedik stúdiólemeze a harmadik helyen debütált.

Németországban négy újdonság szerepel az élmezőnyben: Jan Delay hazai énekes *Wir Kinder vom Bahnhof Soul* című albuma az első, Marit Larsen korongja, az *If a Song Could Get Me You* a harmadik, a J.B.O. nevű német metálegyüttes lemeze, az *I Don't Like Metal – I Love It* a hatodik, és a hat CD-ből álló, limitált példányszámú Woodstock: 40 Years on: Back to Yasgur's Farm című gyűjtemény a nyolcadik helyre iratkozott fel. A magyar negyvenes mezőnyben egy újdonság található: a negyedik helyen kezdett az Ocho Macho nevű magyar zenekar *El Mundo Fantastico* című albuma.

Marit Larsen

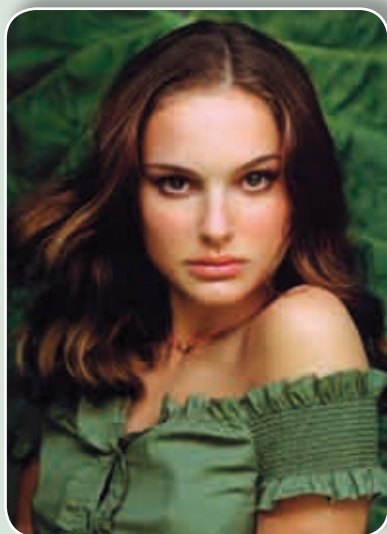
Ú. SZ.

XVI. Benedek pápa lemezzel „rukkol elő”

Lemezt ad ki XVI. Benedek pápa; az Egyházfő énekel és imákat recitál a Szűz Máriát dicsőítő hanghordozón – számolt be a kiadó pénteken. A pápa egyelőre még cím nélküli lemezén nyolc kortárs klasszikus komolyzenei szám is helyet kap – közölte a Geffen/Universal kiadó. XVI. Benedeket a Római Filharmonikus

Akadémia kórusa kíséri majd, az énekelvételeket a Szent Péter-székesegyházban rögzítik. A kísérőzenét a brit királyi filharmonikusok biztosítják, a zeneműveket a londoni Abbey Road híres stúdióiban veszik fel. Az eladott lemezek utáni bevételekből világszerte a hátrányos helyzetű gyerekek zenei oktatását támogatják.

Vigyázat! Natalie Portman meghódítja Hollywoodot

Egy hatalmas kastélyban, Los Angelesben. Amidala hercegnő úgy látszik megtalálta a hozzá leginkább illő, legraktikusabb, és a szüleitől legmeszebb eső palotát, ahol berendezkedhet. A döntés igen meglepte a családot és a barátokat.

Natalie Portman úgy döntött, szépség Manhattanben, New Yorkban élni egy „kicsi” lakásban, de még jobb Los Angelesben egy kastélyban. Először is közelebb van a filmes világ középpontjához, másrésztől nagyobb a helye ebben a kisebb palotában. A közel 3 millió dollárba kerülő otthon viszont nem nagyon csökkentette a büdzsáját, főleg, ha a 7 millió dolláros Manhattan-i lakásából fizette ki, amitől múlt év novemberében szabadult meg.

Carrie Bradshaw megmutatja, amije van!

Már javában folynak a Szex és New York második filmjének a forgatásai, így napról napra lehet örökölni, hiszen sorra érkeznek az újabbnál újabb képek!

Most például mindenki Carrie-je egy iszonyatosan csinos fehér ruhát visel, ami bizonyos fényviszonyok mellett sokat megmutat, vagyis sokat sejtet a vonalairól. És milyen jól áll neki!

A sorozatban az újságíró gyengéi a cipők, így nem csoda, hogy a készítő egy Christian Louboutin arany topánba bújtatták az őt alakító Sarah Jessica Parker lábát.

A mázlistát!

Emma Watson helikopterrel jár egyetemre

álma az volt, hogy normális, hétköznapi emberként kezeljék. Ezért is fogja vissza magát.

Emma úgy döntött, egy időre hátat fordít a filmezésnek, és azt teszi, amit a legtöbb 19 éves ember: egyetemre megy. A cél az volt eredetileg, hogy a mozik világától eltérő életet kezdjen élni, visszafogottan, feltűnésmentesen. Ebbe a képbe pedig pont beleillik az is, hogy az első iskolai napon a legsolidabb utazási formát válassza, hogy megközelítse következő éveinek egyik meghatározó objektumát, a Brown egyetem épületét. Helikopterbe ült, és azzal szállt le a sulis gyepére.

Szép volt, Emma. Ezzel a húzással tökéletesen beilleszkedhetsz az új közösségbe. Csak így tovább.

A kábeltévé ősatyja

165 évvel ezelőtt, 1844. szeptember 17-én Pesten megszületett Puskás Tivadar, Európa első telefonközpontjának megalkotója, a telefonhírmondó feltalálója. A bécsi és a pesti Műegyetemen folytatott tanulmányai után Londonban és Amerikában élt hosszú évekig, itt megismerkedett a vezetékes távíróval és az Edison-féle szénmikrofonnal. 1876-ban visszatért Európába, hogy Bell vadonatúj találmányát kihasználva telefonközpontot létesítsen, amely több vonalat képes összekapcsolni. Pénzért és kísérleti lehetőségért Edisonhoz fordult New Yorkban. 1877-re elkészült a telefonközpont terve, 1878-tól Párizsban irányította az első telefonhálózat és -központ építési munkáit. Budapesten saját tőkéből valósította meg 1881-re a világ negyedik telefonközpontját. 1884-ben átvette a Budapesti Telefonhálózatot, de a további fej-

lesztések vagyona java részét felemésztették. Új fellendülés jött azonban 1892-ben, mikor az Osztrák-Magyar Monarchia Szabadalmi Hivatalában és még 18 országban bejelentette a vezetékes rádió (és a mai

kábeltévé, illetve IPTV) őseinek tartható telefonhírmondó szabadalmát. A sikert sajnos nem élvezhette sokáig, egy hónappal a szolgálat beindulása után, 49 évesen szívrohamban meghalt.

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka
Matice srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350-9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság AT
Oktatásügyi,
Tájékoztatói, valamint
Kisebbségi Titkársága

Szerbiai Művelődési
Minisztérium

A határon túl élő magyarok
megsegítéséért

INTERNET

Internet szolgáltatás
ADSL - Wireless - DialUp
Számítógépek árusítása
kedvező hitelfeltételekkel
Hálózatok telepítése és karbantartása

(024) 555-765 Karadjordje út 2. Szabadka
support@tippnet.rs www.tippnet.rs

Jó Pajtás

Vajdasági magyar gyermeklap

- YU ISSN 0350-9141 ■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■
- Kiadja a Magyar Szó Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ Igazgató: **Mihók Rudolf** ■ Főszerkesztő: **Pressburger Csaba** ■ Szerkesztő: **Lennert Géza** ■
- Tördelés: **Buzás Mihály** ■ Szerkesztőségi titkár: **Fehér Mária** ■ Telefon: +381/21/ 475-400-8 (csak telefon) ■ Telefax: +381/21/ 475-400-9 (csak fax) ■
- Kéziratokat és képeket nem örzünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Kft. lapterjesztő osztálya, telefon és fax terjesztési ügyekben: 021/557-304 ■
- Dinárfolyószámla: 340-15329-18 Erste Bank Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38-42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■
- Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mail-ben) ■
- Készült a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken ■ A nyomásért felel: **Berta Zoltán** igazgató ■
- Jó Pajtás az interneten: URL: <http://www.jopajtas.info> ■ e-mail: szerek@jopajtas.info ■